

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 54. — Telefon št. 35.
Inseratni oddelci: Ljubljana, Prešernova
ulica št. 4. — Telefon št. 35.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica
št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta,
—
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljub-
ljana št. 11.842. — Praha číslo 78.180
Wien Nr. 105.242.

Bukarešta, 16. aprila. (Avala) Danes je bila tukaj podpisana českoslovaško-romunska pogodba o mejnih vprašanjih in o lastninskih pravicah v obmejni coni.

Milan, 16. aprila. a. Beograjski dopisnik »Corriera della Sera« poroča svojemu listu, da doznava iz zanesljive vira, da se namerava v Grčiji izpremeniti v kratkem dosedanja vladavina in zopet uvesti monarhijo, katere da želi večina večina prebivalstva. Največjo oviro je temu doslej tvorila častniška zveza, ki pa je, kakor se zatrjuje sedaj pripravljena izpremeniti svoje stališče. Zatrjujejo, da posebno zagovarja vzpostavitev monarhije Rumunija in da je v tem pogledu že naprosila za podporo v Beogradu, Gorici se, da bi bila današnja vlada v Grčiji pripravljena vzpostaviti monarhijo.

Beograd, 16. aprila. r. Bivši šef francoske vojne aviatike, ravnatelj letalne družbe "Franco-Romaine" general Duval je došel včeraj v Beograd ter je takoj po svojem prihodu iz Bukarešte posetil zunanjega ministra dr. Ninčiča v zadevi vzpostavitve zrakoplovne proce Beograd-Pariz.

Radičevci ne povedo ničesar več

Izjave Štefana Radiča, dr. Lorkovića in drugih. — Zajedničarska konferenca. — Napetost med radičevci in zajedničarji.

r. Zagreb, 16. aprila. HRSS nima povedati ničesar več! Takošno je mnenje zaprtega Štefana Radiča, čigar stereotipno izjavo o sedanjih političnih situaciji prinaša današnji «Hrvat» v nastopnem: «Hrvatska seljaška stranka je povedala, kar je imela povedati. Zdaj ne reče ničesar več. Ona zdaj pričakuje, kaj poretke radičevci!»

Ampak tudi radičevci so že rekli svoje. Njihovo uradno glasilce «Samouprava» je jasno povedala v seriji članov, da zamorejo radičevci sodelovati le s kompaktnim Narodnim blokom; kar pa se tiče kazenske zadeve Štefana Radiča in ostalega vodstva HRSS, ima o njima reči svojo besedo sodišče. Osobito včerajšnji uvodnik radikalnega glasila, ki nedvoumno pove, da je HRSS nekaj drugega kakor HSS, je poln zagrebeških gospode kakor curek mrzle vode. «Hrvat» pravi, da ta članek «eska glavo». Komu? Pač nikomur drugemu kakor cenenim špekulacijam po ukinjenju Obznane in razbitju Narodnega bloka... Zato je Radičeva izjava glede HSS tožna: Njej ni treba reči nič več, temveč samo še delati v onem pravcu kot je podala svoje izjave. HRSS pa ostane pod zakonom.

Drugi vodilni mož, predsednik Hrvatske zajednice dr. Lorković, je sotrudniku «Politike» dal obširnejše izjave o notranjem položaju in razpoloženju v hrvatskih vrstah. Hrvatsko ljudstvo je radovedno, kakšne sadove bo rodila nova politika. Hrvatski seljaški klub in opozicijski blok ostaneta še nadalje v dobrih odnosih; v tem pogledu ni nastopila nikak izprememba. Na obeh straneh se nadalje prevladuje stališče, da nobena skupina brez druge ne more na vladati. Dr. Lorković je končno demantiral vesti o misterioznem odhodu Pavla Radiča za Pašićem, ker da se Pavle nahaja v Zagrebu...

Hindenburg ali Marx?

Berlin, 14. aprila.

Hindenburgova kandidatura za čast državnega predsednika je natekla na najodločnejši odpor v celem svetu. Staroga feldmaršala odklanjajo ne le sosede Nemčije, ki upravičeno gledajo v njem personifikacijo germanskega militarizma, imperijalizma in osvete, zavračajo ga tudi Angleži in Amerikanci, med njimi osebe, ki so se zadnja leta večkrat eksponirale za Nemčijo. General Henry Allen, ki je svojedčasno poveleval ameriški armadi ob Renu in se je odlikoval po svojem germanofilstvu, izjavlja v «Staru»: «Najresnejša posledica Hindenburgove izvolitve bi bila izguba zaupanja sveta v namere Nemčije glede versajske pogodbe. Dawesovega načrta in onih načel, ki pomenijo mir Evrope. Upu na francosko-nemški sporazum bi se bilo treba definitivno odreči.»

«New York Herald» piše: «Če bi bil izvoljen Hindenburg, bi bili za nas možni le en sklep: da namerava Nemčija prelomiti s svojim demokratičnim eksperimentom in se povrniti k cesarstvu, da se peča z mislijo revanše in da se ne misli prav nič ozirati na tukajšnje prijetelje.»

Porazen utis, ki ga je napravila feldmaršalova kandidatura ne le na sovražnike, ampak tudi na prijateljsko inozemstvo, je dal misliti inicijatorjem Hindenburgove politične ekspedicije. Prvi se je ozglasil «veliki admiral» Tirpitz z izjavo: «Trditve, da bi Hindenburgova izvolitev ponovno otvorila vprašanje restavracije monarhije, je umazano obrekovanje. Kdorkoli res pozna položaj v Nemčiji, v čem — razen par fanatikov in fantastičnih sanjačev, h katerim mi ne spadamo — nihče tega ne smatra za priporočljivo ali izvedljivo. Vsi, ki poznajo Hindenburga, vedo, da je on popolnoma nezmožen prelomiti dano besedo.»

Izpregovorili je tudi sam Hindenburg v svojem velikonočnem oklicu na nemški narod, kjer poudarja, da ni več dovolj mlad, da bi mogel verjeti v nenadno izpremembo položaja in da nobena vojna in notranja usta ne more osvoboditi zvezane in po notranji neslogi razcepljene nacije. Rešitev more priležiti le dolgo, mirno delo. Tako govori Hindenburg za zunanji svet. Za domačo uporabo pa dostavlja: «Kot prvi predsednik tudi kot čuvaj ustave nikoli ni zatajil svojega izvora iz vrst socialističnega delavstva, tako tudi od mene ne sme nihče pričakovati, da se bom kdaj odrekal svojemu političnemu prepričanju.» Hindenburg torej zavrne vseh ljubeznivih besed na naslov inozemstva slejkoprej ostane cesarski general in simbol obupne borbe germanstva za nadvlado nad svetom.

Tega utisa, tega prepričanja ni mogoče spraviti s sveta. Hindenburg je napravil slabo uslugo svoji domovini, ko se je odzval povabilu desnega bloka in začel stopati po poti svojega tovariša Ludendorffa. Ogromno navdušenje, ki je v Nemčiji zavladalo po objavi Hindenburgove kandidature, se je začelo spričo sovražnega stališča celega sveta, občutno hladiti. Dočim so veleagraci ostali Hindenburgu zvesti, so se industriji jeli previdno umikati. Loebellov odsek, ki ima izvesti volilno kampanjo za 26. april, nima več na razpolago tistih ogromnih vsot, kot jih je sibal za dr. Jarresovo kandidaturo. Rensko-vestfalska težka industrija, ki je z vso vneto šla v boj za dr. Jarre-

Nadalje je sotrudniku «Politike» podal izjave še neki vodilni radičevci: Vodstvo radičevske stranke je ogorčeno, ker vlada še ni ukinila Obznane in rešila ankete. Mi smo — je dejal — s svoje strani kot patrioti in v interesu cele države in nadaljnjega normalnega razvoja storili vse, da se razčisti vprašanje sporazuma in odpravi z dnevnega reda. Zdaj je naloga drugih faktorjev, da preprečijo nemogočo situacijo.

Jasno se opazja razlika v tendencah Hrvatske zajednice in radičevcev, ki se je v ostalem najjasneje pokazala na včerajšnji konferenci zunanji članov osrednjega odbora HZ. Današnji «Hrvat» sicer pravi, da je konferenca bila zgolj informativna, da je imela karakter prijateljskega razgovora ter je prepuščala predsedstvu stranke, da skliče sedaj strankinega sveta ali odbora, kadar bo predsedstvo to smatralo potrebno. Toda to je le figuro pero, ker je vodstvo HZ tudi pred lastnimi pristavci hotelo prikriti, da ne odobrava izjav Pavla Radiča, kakor jih ne odobrava ostali opozicijski blok. Karakteristično je tudi to, da se gospodje na tej konferenci po pogovorih o politični situaciji izrazili zadovoljstvo nad zajedničarskimi poslanci ter vodstvu izrekli svoje zaupanje, niso pa smatrali potrebno, da bi izjavili svoje zadovoljstvo tudi s politiko HRSS. Ako bi med HZ in HRSS vladala skladenost, bi sprito ozkega odnosa in skupnem parlamentarnem klubu zajedničarski delegati nikakor ne pozabili odobriti politiko HRSS, odnosno celotnega Hrvatskega seljaškega kluba. Med Hrvatsko zajednico in HRSS vlada napetost, ki je HZ ne upa javno demantirati, dočim HRSS z vsemi svojimi prizadevanji za kooperacijo z radikalni, zavoljo katere bi se voljno odkrivala i opozicijskega bloka i zajedničarjev, kaže te diverzije. Sicer pa — HRSS nima povedati ničesar več...

sa, noče odpreti z isto privravnostjo svoje denarne vreče za Hindenburga, ki prinaša ne le zunanje politične zapletitve, temveč tudi iz njih izviroče gospodarske težave. Porensko časopisne ljudske stranke nenavadno mlačno priporočajo to kandidacijo.

Nemško-hanoverska stranka je dovolila svojim volilcem prosto izbero. Bavarska kmečka zveza, na katero je desnica z vso gotovostjo računala, je priporočila volitev dr. Marxa. Tudi bavarska ljudska stranka ni več zanesljiva, čeprav se vodstvo uradno zavzema za Hindenburga. Gotova tudi ni popolna kompaktnost Stresemannove nemške ljudske stranke, ki je morala žrtvovati svojega dr. Jarresa v prid izrazito nemško-nacionalni kandidaturi. Hindenburg z dušo in telesom zapisan ostanejo torej le nemški nacionalci in spremstvo Hitlerjevo, ki je izjavil, da se bo v izbori med čeladom in cilindrom vedno odločil za čeladom.

V strahu pred zunanje političnimi posledicami je deputacija težkih industrij iz Vestfalske pozvala Hindenburga k odstopu. Feldmaršal je poziv odklonil, ker 16. t. m. poteče rok za prijavlo kandidatov in se reakcija potemtakem snih ne bi mogla več udeležiti volitev. Tako se bosta 26. t. m. poleg nevažnega komunističnega kandidata potegovala za predsedstvo republike dr. Marx kot skupni kandidat centruma, demokratov in socialnih demokratov in nosilec socialne in politične reakcije v Nemčiji Hindenburg. Strankarska konstelacija je danes v Nemčiji taka, da o zmaji dr. Marxovi ne bi bilo dvomiti. Vprašanje pa je, če bodo volilci tudi zvesto sledili navodilom svojih strank, ko bo treba desavurirati narodnega, skoraj legendarnega volkovodjo.

26. aprila bo nemški narod pokazal stopnjo svoje politične zrelosti. Pustil bo govoriti razumu ali pa srcu. Dodelena mu bo usoda, ki si jo bo sam izbral.

Arabske demonstracije zoper Balfourja

Ko se je nahajal Balfour še na potu v Palestino, da v Jeruzalemu slovesno otvori židovsko univerzo, so že proplasi Arabei — in prav teko kristjani, da bojkotirajo prireditve. In res so tako Arabei — muslimani kakor tudi kristjani povsem ignorirali prihod Balfourja in vse otvoritvene slavnosti. Dočim pa nasprotje kristjanov-domočinov, ki so zelo maloštevilni, ne prihaja mnogo v poštev, zavzema protestiranje Arabcev — muslimanov večje dimenzije. Angleške oblasti so morale celo odrediti varnostne odredbe v nekaterih mestih, ker se je bilo bati atentata na Balfourja; celo aretirati je bilo treba v preventivne svrhe nekaj oseb, ki so bili kot komunistični emisari sumljivi.

Balfour se od slavnosti vrača preko francoske Sirije v Evropo. In tudi po vseh večjih sirskih mestih so se ponovile arabske demonstracije zoper Balfourja, tako da je ta pospešil svoj odhod.

Vse te demonstracije niso bile izraz nezadovoljstva z Veliko Britanijo, marveč so bile naperjene zoper židovsko politiko, ki je tako rekoč personificirana v Balfourju. Zakaj arabski svet je zelo ogorčen nad tem, da postaja Palestina — židovska domovina. Znano je, da bila Palestina ob zaključku svetovne vojne povsem arabska dežela, v kateri so tvorili židje komaj dobro de-

setno prebivalstva. In pri tem je bil arabski živelj vsaj po mestih, že dokaj preroben, tako da si je ustvaril že svojo nacionalno arabsko ideologijo, katere cilj je bil — ustanovitev svobodne arabske države. Toda volni izid tega se ni uresničil: Arabci so razdeljeni v glavnem na francosko Sirijo, kjer pa so zopet tri avtonomne dežele, in na angleški teritorij, v katerem imamo celo vrsto napol samostojnih držav. Posebno veliko ogorčenje pa je nastalo med Arabci, ko se je osnovala avtonomna židovska Palestina ter so se v njej pričeli naseljevati židovski priseljenici iz celega sveta. Saj je jasno, da je to pričetek požidovljenja Palestine, zakaj doselencev bo iz siromskih židovskih getov, osobito iz Poljske in zapadne Rusije, vedno več. In Palestina je varen člen v vrsti arabskih dežel, saj vodi preko nje edina pot iz severnih arabskih dežel Sirije ter Mezopotamije, do Jemena in Hedžasa ter proti Egiptu — pot preko puščave vzhodno od Palestine namreč ne more prihajati v poštev. Zato se je arabski nacionalizem postavil takoj spočetka odločno zoper židizem, dajši so si bili tekem zvozdovine židje in muslimani skoro vedno prijatelji.

Naposled se ne sme prezreti, da je Jeruzalem kakor židom in kristjanom sveto mesto tudi muslimanom. Verniki Mohamedovi častijo tako Mozesa kot Jezusa kot svoja proroka, ki ju je prišel Mohamed ne razveljaviti, marveč dopolniti. Zato jim nikakor ne more biti všeč, da postaja Jeruzalem s prvo židovsko univerzo — nacionalno zionistično središče, poročito in osnova narodne restavracije, židovstva Palestine.

Po svojih gmočnih sredstvih, kulturni stopnji ter intelektualni sposobnosti so židje danes daleko pred Arabci; zato skoro da ne more biti dvoma, da se bo boj za Palestino iztekel prvim v korist.

Makedonci v Bolgariji

Bolgari vedno naglašajo, kako veliko je število makedonskih beguncv naseljenih v Bolgariji. Njih število je v resnici znatno, saj je vseh Makedoncev v Bolgariji danes nad 250.000. V sami Sofiji jih je preko 50 tisoč, to je ena tretjina vsega bolgarskega prebivalstva.

Vendar bi bilo napačno, ako bi si mislili pod temi številkami le Makedonce, ki so se res sami izselili iz Makedonije. Med njimi je namreč mnogo takih, ki so se pravi Bolgari, katerih predniki bodisi očetje ali dedi, so prišli iz Makedonije in ki poznajo povzardsko prvotno domovino samo iz pripovedovanja. Toda potomci teh beguncv pripadajo še vedno makedonskim organizacijam, se udeležujejo političnih akcij makedonskovojskih itd.

Begunci iz Makedonije so se pričeli obračati v Bolgarijo, odkar je v Srbiji s smrtjo kneza Mihajla I. 1868. nehala nacionalna smer državne politike in se je 1. 1870. za Bolgare osnoval ekserhat. Prva velika emigracija se je izvršila v dobi 1868 — 1876. Ko je po rusko-turški vojni in po berlinskem kongresu Makedonija ostala turška, Bolgarijo pa je Rusija osvobodila, so makedonski begunci ostali v Bolgariji ter pričeli kmalu igrati zelo vidno vlogo. V letih 1881. in 1882. je sledila nova zelo močna emigracija iz Makedonije, kar se je odselej ponavljalo vseslej, kadar so Turki ali Arnavti vprizorili pokolj nad kristjani. L. 1893 se je osnovala Notranja Makedonska revolucionarna organizacija, ki je pričela živahno propagando, v Makedonijo pa sprožila še živahnijo komitsko skicjo. To je imelo zopet za posledico še močnejšo emigracijo, ki je dosegla svoj vršek za burnih dogodkov v l. 1902 in 1903.

Makedonci so se v Bolgariji izkazali kot izredno filav, podjetni, Bolgare v vsakem oziru prekašajoči element. Vsi so se naselili po mestih ter se lotili najrazličnejših mestnih poklicev, niso pa se nikjer spustili na kmete ter se lotili poljedelstva. V Sofiji so Makedonci pred vsem mali obrtniki in trgovci, pekli, mesarji, zidarji, mlazarji, ključavničarji, oni pa so se osobito tudi vrgli na študiranje in so v velikem številu advokati, profesorji, uradniki, častniki. Tekom zadnjih let so dali Bolgariji osem ministrov, nekaj dvajset uglednih diplomatov, enajst škofov, petnajst univerzitetnih profesorjev, preko sto znanstvenikov in književnikov, kakih petdeset umetnikov, sto dvajset sodnikov, osemdeset zdravnikov, dvesto trideset aktivnih častnikov, med temi osem generalov itd.

Makedonci so si svoj položaj v Bolgariji popolnoma osigurali; če izvezamemo najmlajši dotok, si oni ne žele več proč. Zavzemajo povsem zadovoljujoča mesta in se ne bi zellili več proč, ker si ne morejo želeli na boljše. Politčna propaganda komiteta makedonskovojskih jih tiče še vedno v irendentistično akcijo; ko se izkaže, da je ta povsem brezuspešna, se bodo prilagodili tudi po svojem političnem mišljenju, kakor so se prilagodili socialno in gospodarsko.

Politične beležke

+ Skrb za slovenski jezik. Klerikalci so v grozni skrb, da bi slovenski jezik ne izgubil s sveta in da bi se Slovenci ne posrbili ali pohrvatili. Če bi kazali toliko skrb, tudi pod Avstrijo, ko so slovenske pisatelje in umetnike proglašali s prižniti in v pastirskih listih kot pohujšiljivec in očitne grešnike ter sežigali slovensko leno knjižico, bi bil seveda razvoj slovenskega književnega jezika še na večji stopnji, kakor je že. Pri njih pa je bila slovenščina vedno samo politična zadeva, kar nabolje dokazuje to, da so bili vedno pripravljene sklepati z Nemci kompromise na škodo slovenstva, kadar je bilo treba udariti po narodnih akcijah, in politična zadeva jim je tudi še danes, ker nočejo priznati, da je v Jugoslaviji bili preskrbljeni za slo-

venski jezik in razvoj slovenske književnosti, kakor kadarkoli kdaj prej, in da smo dobili šele v Jugoslaviji popolno slovensko šolstvo. Tega dejstva tudi dr. Gosarjeva razmotrivanja o jugoslovanski nevarnosti za slovensko kulturo ne bodo mogla zakriti. Ako bi bilo dr. Gosarju in klerikalcem kaj za slovenski jezik, bi ne mogli trpeti sramote, da se v naših cerkvah razlega mesto slovenščine latinščina. Dokler bo katoliška cerkev slovenski jezik tako zaničevala, da ga ne bo smatrala za vrednega biti občevalni jezik niti z Bogom, so naši klerikalci zadnji, ki bi smeli nastopiti kot varuhi slovenščine. Latinci naj pomečejo najprej pred svojim hlevom, potem šele naj skrbijo za druge.

+ Invalidski zakon in dr. Koroščeva «Straža». Medtem ko so beograjski listi že objavili te dni besedilo novega invalidskega zakona, ki ga ima predložiti Narodni skupščini odobriti še ministrski svet, piše dr. Koroščeva «Naša Straža» od 15. t. m.: «Invalidskega zakona, ki ga ima predložiti Narodni skupščini, ljudje pri «Straži» so ali zločinci, ali pa hočejo kovati politični kapital iz svoje lastne neumnosti. Zakaj naj ljudje krščanskega svetovnega naziranja gredo v Srbijo? — «Slovenec» vprašuje, zakaj «batinaši» ne pošiljajo v Makedonijo svoje intelligencije, ampak predstavljajo na bratski lug izključno samo uradnike, ki niso samostojno — demokratiške mišljenja. Odgovor je lahek: «Batinaši» so že pred vojno hodili v Srbijo, med vojno pa so kot dobrovoljci batalni v Makedoniji avstrijske prijatelje klerikalne stranke, ker so že takrat smatrali Srbe za svoje brate in so jih že takrat spoznali kot take. Ker klerikalci še vedno dvomijo, da so Srbi naši bratje, je pač potrebno, da se na licu mesta prepričajo o neupravičenosti svojih dvomov. Zlasti je potrebno to takim ljudem «krščanskega svetovnega naziranja», ki proglašajo brate za svoje sovražnike in tega ne upoštevajo, da se po naukih krščanstva morajo ljubiti tudi sovražniki, še bolj pa bratje. Ni spoznanja, da Srbi niso ludožrci in da ne bodo pojedli ne njih in ne njihovega krščanskega svetovnega naziranja».

+ Radič in katoličanstvo. «Slovenec» je naenkrat spoznal, da Radič ni dober katolik in kristjan ter navaja razne Radičeve izreke o veri in duhovnikih. «Slovenec» citira dokazovanja župnika Tomca v «Hrvatskem pravu», da je Radičev cilj popolno brezverstvo. Škofov listi vidi šele sedaj, ko se Radičeva stanka pripravlja, da zapusti opozicijski blok in dr. Koroščevo družbo, potrebo dokazovanja Radičevega brezverstva, medtem ko ni prej, ko je dr. Korošec trdno verjel v Radičevo zavezništvo in njegovo federativno republiko, niti zili besede, dajši je Radič ravno tiste čase trdil, da ne bo hrvatski narod prej srečen, dokler ga ne prelože papež. Res čudno je, da se v klerikalni stranki samo v gotovih prilikah pokaže potreba obrambe katoliške vere in cerkve proti gotovim osebam. Prepričani smo, da bo «Slovenec» ob razpadu opozicijskega bloka pisal, da s takimi brezverci, kakor je Radič, in s takimi framazoni, kakor so v Davidovičevem klubu, sploh ni mogoče postenemu katoličanu sodelovati.

+ O soglasju v bloku narodnega sporazuma prinaša opozicijska beograjska «Pravda» v svojem političnem poročilu nastopno sliko: «Stjepan Radič in Pavle Radič že nekoliko dni sestavljata načrt o sodelovanju z radikalni, o sestanku glavnega odbora HRSS, ko se odpravi obznana in o protiakcijah napram dr. Korošču, ki dela sedaj v Sloveniji in Hrvatski direktno proti Radiču. Hrvatska zajednica se nahaja v dvomih in je neodločena, kaj je treba storiti, da se Radič ne sporazume s Pašićem. Doktor Trumbić je odločen nasprotnik Radičevih načrtov, medtem ko želi doktor Lorković, naj se opreznije izvedejo, da bi ne bilo prevelikih nasprotij in pretresov. V glavnem smatrajo v vladi, da jim je uspelo napraviti zmedo, zlasti med hrvatskimi politikmi. To je prva doba, treba pa je po mnenju vladnih krogov, da ji sledi nove, v katerih se bodo mogli opozicije razbije. Tako sliko o razmerah v opozicijskem bloku prinaša «Pravda», ki je v tesnih zvezah z njim.

+ Preokret v Radičevi stranki in komunisti. Preokret v Radičevi stranki je razočaral tudi komuniste. Komunistični «Delavsko kmetijski list» piše, da je veliki hrvatski kapital že dalje časa sistematično pripravil kapitalacijo Radičeve stranke, ki se je z nakupom Pričeve palače zadovoljila pri zagrebških bankah in prišla tako direktno v odvisnost bank. Radič je skrbiral in Pašić triumfirali, pravi omenjeni list. O SLS pa piše: «Bojna trobenta SLS je utihnita, avtonomija je že »zakopana«, o davkin so utihnili. Pašić ni več korupcijskaš, ampak premeten politik, radikalni niso več velesrbski roparji, ampak predstavniki srbskega naroda itd., itd. — Uvodni članki «Slovenca» so polni nelasno izraženih želja in upov, polni priprav za eleganten skok v vladu. SLS stoji pred praznim svojih želji — pred vratmi ministrskih soban in velik program opozicije, s katerim so hoteli osrečiti jugoslovanske narode, se je skrčil do ene same točke: «Mi krevo v vladu, smo pri-

pravljeni sodelovati s Pašićem pri nadaljnjem skubljenju delavskega ljudstva, pljunemo na republiko, avtonomijo, znižanje davkov, slovenske vojske in obupano stanje slovenskega kmeta — samo eno zahtevamo: Zerjav naj gre! Proč z Baltičem, dajte nam Sporna (ki je korakal v žalni obleki za krsto padlih orjuncev), proč s Pucom, dajte nam Perića, ki je dober in pošten katoliški socialist, dajte nam zopet šole v roke, da poneumimo ljudstvo, dajte nam enega generala in konzula — z eno besedo: Pustite nas same, brez vsake konkurence h koritom!»

+ Hud konflikt med spahovci in radičevci. Sarajevska «Pravda», glasilce dr. Spahove skupine, v ostrem preokret. Članek nosi naslov «Kako presoja HSS situacijo?» in izvirja iz peresa muslimanskega poslanca Salihja Baltića. Posebno trdo prilemije radičevca Hercega (kot odgovornega urednika «Slobodnega doma») in zahteva, naj «Slobodni dom» poeni, kako more Radič odobravati politiko, ki Hrvat v banovini in ostalih pokrajinah izpostavlja vsem mogočim šikanam. Radič je pri vseh dobil zadostno število mandatov, s katerimi bi v družbi z ostalo opozicijo zamogel odločno nastopiti proti sedanjemu «prothrvatskemu» režimu. Salih Baltić pravi, da so izjave Pavla Radiča in dr. Superine upravičeno vzbudile splošno presenečenje, ker niso samo presegle sporazumaškega okvira opozicijskega bloka, temveč so vobče bile pretirane glede na vsebino in na stališče bloka napram vladi. V celem članku mrgoli ostric proti radičevcem, ki dokazujejo posebno gorečo lubezen med muslimani in radičevci. Vidi se namreč, da bi se muslimani, radičevci in klerikalci od samih lubeznivosti najraje podavili.

+ «Vi me razumete!» Stina Radič je dopisniku «Nove Dobe» dal nastopno izjavo: «Povejte vsem, da vse to, kar se je zgodilo, ni taktika nego politika. To ni kako nadmordovanje, temveč iskrena želja za sporazum. Zato jaz doleča odobravam vse, kar se je zgodilo. Vi me razumete! ... Radikalna «Samouprava» k temu značilnemu enigmatičnemu namigu dostavlja: «Ali je izjava Stjenana Radiča iskrena ali ne, bodo itak pokazali nadaljni dogodki. Mi naravno od srca želimo, da bi bila iskrena. Ampak nien konec: «Vi me razumete!» Je glede na prejšnja česta menjanja Radičevega mišljenja in taktike prav lahko vzbujala javen dvom mesto zaupanja in iskrenost. Škoda, Stjenan Radič bi to lahko opustil. V ostalem politično življenje mora v vsakem slučaju stopati dalje v zdravejšem pravcu kakor doslej. Država se mora odločno braniti pred stremljenji subverzivnih elementov ter svoje politično življenje čuvati pred komplikacijami strankarsko — političnih težnih in smeri. Zakon v državi mora biti nalvišja volja in vsako preskakovanje mej, ki jih je postavil zakon, mora biti zakonito kaznovano. Nikak strankarsko — politični interes ne smejo gaziti osnovnega principa države! ... Za Stino Radiča, ki bi se rad rešil zapora z dvomljivimi izjavami, pomeni ta odgovor enako kratko: «Vi me razumete!»

Iz demokratske stranke Shodi poslanca dr. Pivka

17. t. m.: Temo in Fobretje.
18. t. m.: Maribor, Magdalensko predmestje: ob enem občni zbor gospodarskega političnega društva.
19. t. m.: Rogaska Slatina.
20. t. m.: Breg pri Ptuj.
21. t. m.: okolica Celje.
23. t. m.: št. lji v Slovenskih goricah.

Po svetu

— Socializacija in nacionalizacija na kongresu angleške delavske stranke. Na zadnji seji kongresa angleške delavske stranke v Gloucestru, ki se je vršila v torek, se je vršila zanimiva razprava o vprašanju socializacije in nacionalizacije. Pojavila sta se dva odločno nasprotujoča si tabora. Zmerna smer, ki je imela večino, se je izrekala za odškodnino za nameravano razlastitev, dočim je zahtevala radikalna manjšina razlastitev brez vsake odškodnine. Organi strankinega kongresa so izdelali resolucijo, v kateri izražalo nado, da bo imela delavska stranka v štirih letih sama večino v parlamentu, naker se bo pričel prenos privatne lastnine na narod. Sredstva za odškodnino pa naj se d-že iz davka na prirastek premoženja. Opozicija je nasprotno naglašala, da je po socialističnem principu lastnina tatvina in bi bilo zato odškodovanje za razlastitev nelogično. Kongres se je izrekel tudi za nacionalizacijo Angleške banke, ki naj postane javno-pravni zavod pod javno kontrolo, sedanji delničarji pa naj dobe odškodnino. Končno je bila sprejeta resolucija: ki izreka Macdonaldu s 398 proti 193 glasovom zaupnico.

— Madžarska odklanja ratifikacijo trgovske pogodbe z Rusijo. Med madžarsko in sovjetsko vlado je bila septembra meseca sklenjena trgovinska pogodba, ki bi morala biti do 11. aprila ratificirana. Ker je bilo konec marca očitljivo, da je ratifikacija do določenega termina nemogoča, je madžarska vlada predlagala podaljšanje roka za 6 mesecev. Sovjetska vlada je bila sicer pripravljena sprejeti predlog, toda le pod pogojem, da se opusti v pogodbi določena klavzula o največji poškodnosti. Ker pa tvorila ta točka glavni in najvažnejši del pogodbe, je madžarska vlada sedaj odgovorila, da nikakor ne bi mogla privoliti v ratifikacijo v tem smislu izpremenjene pogodbe.

Naši kraji in ljudje

Turkov častni večer

Ljubljana, 16. aprila.

Demokratska, nacionalna in sokolska Ljubljana se je danes zvečer skromno, a zato tem priskrbenje oddolžila enemu svojih prvakov in najpožrtvalnejših borcev, gerentu Josipu Turku, ki se je ravno na dan svojega 60. letnega jubileja mudil v inozemstvu. Kader stare in mlade bele Ljubljane je napolnil veliko, okusno okrašeno in razkošno razsvetljeno dvorano Kazine, da se pokloni jubilaru, mu izrazi svoje simpatije in spoštovanje in obenem dokaže, da zna ceniti njegovo delo, s katerim si je postavil sam najlepši spomenik. Častni večer so posetili med drugimi: veliki župan dr. Baltič, gospa Milena doktor Žerjavova, načelstvo SDS, zastopniki vseh ljubljanskih demokratskih političnih društev, Sokolskega, podružnice CMD, obrtniškega in trgovskega, Slov. lovskega društva itd. Vrsta govornikov je proslavljala jubilaranta kot značilnega političnega delavca, požrtvovalnega Sokola, umnega gospodarja in ljubeznivega družabnika. Čim več sovražnikov, tem več iskrenih prijateljev, to je najlepši pokazal današnji večer, ki se je razvil v priskrbenje manifestacijo demokratske ideje in gesla: Zvestoba za zvestobo.

Jubilaranta je pozdravilo občinstvo pri prihodu v dvorano z navdušenimi živili, ključ, orkester Sokola I. na je zasiral koraknice. Serijo napitnic je otvoril imenom odbora za prireditve dr. Pestotnik, ki je pozdravil najprej velikega župana dr. Baltiča, gospo Mileno doktor Žerjavovo, načelstvo SDS, vse oficijelne udeležence in zastopnike naprednega človeštva, nato na proslavljal jubilarntovo delo in uspehe, pozivaloč ga, naj gre še naprej neustrašno po poti resnice in poštenosti in v korist obče, naroda in domovine. Pevski zbor šentjakobskega naprednega društva je zadel jubilarantu v pozdrav himno »Zadoni nam«.

Veliki župan dr. Baltič se je spomnil slavljencevega dela v korist ljubljanske občine, za blagor bližnjega ter procvit Sokolstva. Čestitil mu je imenom vlade in izrazil željo, naj posveti še vnaprej vse svoje moči v splošni blaginji in sebi v čast. Po dvorani je zadonela sokolska koraknica, gosti so nazdravljali jubilarantu.

Dr. Puc je pozdravil jubilaranta kot namestnik predsednika oblastnega odbora SDS, ministra dr. Žerjavo in ga slavil kot moža, ki mu je stranka mnogo dolžna. Saj je ostal njen zvesti bорец in svetovalec tudi v najtežjih časih. Tipičen reprezentant stare, bele in napredne Ljubljane je slavljence, značilen, odkrit človek, zlata in blaga duša. Nasprotniki ga kot politika sicer sovražijo, priznati pa mu morajo tudi oni njegovo poštenost in požrtvovalnost. Sicer pa je ravno to sovražstvo za nas najboljša spodbuda, da ga še bolj cenimo. Čestita mu obenem tudi imenom občine, za katero je prav sedaj kot svetnik pokazal izredno mnogo smisla. Šentjakobski pevski zbor je, viharito pozdravljen, zadel himno »Slovenec, Srb, Hrvat«.

Imenom Društva za zgradbo Sokolskega doma na Taboru, tega miljenca g. Turka, ki bo večna živa priča njegove sokolske požrtvovalnosti je notar dr. Kuhar po kratkem govoru izročil jubilarantu med sviranjem sokolske koraknice diplomu Sokola I. za zaslug za Sokolski dom na Taboru. Lepo in častno darilo je slavljence vidno ganilo. Pri tej priliki je bila prečitana tudi pesem gospe dr. Lamutove jubilarantu v pozdrav, ki ga pozdravlja kot sivega Sokola in neustrašenega narodnega borca.

Sledila je v prav animiranim razporeženju še cela vrsta govoranc: dok-

tor Rutar je pozdravil jubilaranta imenom Društva Kazino, g. Urbaš mu je po priskrbenju nagovoril izročil diplomu Častnega članstva Šentpeterskega naprednega gospodarskega in političnega društva. V kratkih in jedrnatih besedah so nato pozdravili in čestitali jubilarantu s imenu pol. društva za šentjakobski okraj g. Likozar, za Vodmat g. Fortič, za Kolizejski okraj g. ravnatelj Jug, za napredno obrtniško društvo g. Rebek, ki je jubilarantu izročil tudi krasno diplomu s sliko Tabora in s pripombo, da je društvo darovalo za Sokolski dom znesek 2000 Din. Krasen pesniško sestavljen govor je imela nato na g. jubilarja gđ. Manica Komanova, ki je čestitala slavljence v imenu šentpeterskih CM. podružnic. Njen pesniški govor, v katerem je podala cel potek jubilarnevega plodonosnega življenja, je napravil na vse prisotne goste velik vtis.

V imenu lovskega društva je govoril g. dr. Lovrenčič, ki je izrazil željo, da bi g. jubilar tudi v bodoče ostal zvest pristajač zelenega kadra. Nato je govoril podstarosta JSS, g. Bajželi, ki je čestital slavljence v imenu najvišje jugoslovanske sokolske reprezentance. Naglašal je, da mora g. jubilarju zlasti čestitati na dejstvu, da je vso svojo rodno vzgojo strogo v duhu naravnih in sokolskih idej. V imenu mladinske organizacije »Edinost« je čestital g. Šimnovec, v imenu načelstva trgovskega gremija v Ljubljani in trgovskega društva »Merkur« g. Kavčič in končno v imenu magistratnih uslužbencev gospod dr. Zarnik.

Med posameznimi govori sta neumorno delovala orkester Sokola I. in pevski zbor šentjakobčanov.

Zahvala jubilarja g. Turka.

Nato se je oglašil k besedi slavljence g. Turk, ki je ginjen izpregovoril: »Nimam dovolj besed, da bi izrazil svojo hvaležnost za vse ustne in pismene čestitke, kakor tudi za prireditve današnje večera. Izrekli ste mi zahvalo za moje dosedanje javno delovanje, toda jaz se zavedam, da nisem storil drugega kot svojo dolžnost. Storit hočem tudi v bodoče svoje dolžnosti napram občini, napram Sokolu, napram gasilstvu, napram obrtništvu, lovstvu in predvsem napram naši SDS. Obljubim, da ostanem vsikdar zvest pristajač voditelja naše stranke g. dr. Žerjavo. Želim končno predvsem še to, da me Bog ohrani toliko časa pri zdravju, da izročim ključ našega Sokolskega doma na Taboru naši mlajši sokolski generaciji. Upam, da bodo naši pomočniki cenili to naše z velikim naporom ustvarjeno delo. V tej želji kličem vsem prijateljem in bratom krepki sokolski »Zdravo«.

Govor jubilaranta Turka je bil sprejet z velikim navdušenjem in aplavzom. Končno se je oglašil k sklepnim besedi g. dr. Pestotnik, ki je naglašal, da Sokolstvo in vsa napredna javnost z zadovoljstvom jemlje na znanje prisrge g. jubilarja, da ostanje zvest svojim načelom tudi v bodoče.

Nato je dr. Pestotnik prečital več brzoglasnih pozdravov in med tem tudi brzoglasni pozdrav ministra doktorja Žerjavo, ki naglašal: »S srcem na Tvojem večeru. Ti iskreno čestita doktor Žerjav«.

S tem je bil zaključen oficijelni del večera in razvila se je animirana družabna zabava.

V ŽGOCEM SONCU SAHARE

je režiser življenja, kjer je vsa nekako vode in sence. Ljubitelji lep in filmov najdo režiser v monumentalnem filmu »V senci džamije«.

Pred uradniškim kongresom v Ljubljani

V ponedeljek zvečer se je vršila v Beogradu seja glavnega odbora uradniškega združenja, na kateri je bil do- ločen definitivni dnevni red za leto- glavno skupščino, ki prične zborovati ravno na pravoslavno velikonočno ne- deljo v Ljubljani.

Program dela v Ljubljani.

Delegati uradniških organizacij iz vseh krajev naše države bodo prihajali v Ljubljano že tekom četrtega in petka. Delegati iz Beograda, katerih bo okoli 20, odpotujejo v petek zvečer z brzovlakom ter dospelo v Ljubljano v soboto dopoldne ob 11. uri.

Kongres prične zborovati v nedeljo, dne 19. t. m. ob 9. uri dopoldne v veli- ki dvorani Kazine. Skupščino bo otvo- ril predsednik glavnega sveta g. dok- tor Mihailo Jovanović s sledečim dne- vnim redom:

- 1.) Poročilo glavnega odbora in re- vizorjev.
- 2.) Poročilo o izplačilu dolgovane razlike na uradniških plačah za dobo od 1. oktobra 1923. do 1. maja 1924.
- 3.) Poročilo o stanovanjskem vra- šanju.
- 4.) Poročilo glede iznremembe urad- niškega zakona in uredbe o razvrstitvi.
- 5.) Vprašanje članarine.
- 6.) Volitve nove uprave.
- 7.) Slučajnosti.

Upati je, da bo dnevni red že dopol- dne izčrpan, nakar bodo dopoldne zho- rovale poedine sekcije razeza o speci- jelnih vprašanih uradniškega značaja.

Zvečer ob 20. uri bo prirejen na čast gostom svečan banket v dvorani Ka- zine.

V ponedeljek ob 10. uri dopoldne se bo vršila letna glavna skupščina kra- jinskega saveza uradnikov za Srbijo, Črno goro in Vojvodino. Ob 15. uri po- loldne bo skupščina Narodnega sa- veza intelektualnih delavcev, ki je član mednarodnega saveza intelektualnih delavcev, ki ima svoj sedež v Parizu.

Na skupščini imajo pravico udeležbe vsi člani pokrajinskih savezov, a pra- vico glasovanja samo delegati pokra- jinskih savezov, in sicer pride 1 delegat na vsakih 400 članov.

Izlet na Bled.

V torek dopoldne bodo delegati vseh uradniških organizacij napravili skupen izlet na Bled. Program izleta je izdelan tako, da se bodo izletniki porazdelili na dve skupini. Prva skupina se pelje do Dobrave in odide nato neš skozi Vint- gar na Bled, druga skupina pa izstopi na Lescan in se nato z vozovi odpelje na Bled. V slučaju slabega vremena bodo vsi izletniki izstopili na Lescan. V Kranju in v Radovljici bodo prirejeni na kolodvoru svečani pozdravni spre- jemi.

Beograjsko časopisje poroča, da je pričakovati, da bo skupščina uradni- škega saveza v Ljubljani zelo burna. Glavnik naglašajo, da je glavni odbor deloval sicer zelo požrtvovalno in agi- lo, da pa ni dosegel nikakih večjih uspehov. Mnogo uradnikov je mišljenja, da so se stavile uradništvu največje ne- prilike baš od strani samega finančne- ga ministra in zato vlada proti njemu veliko nerazpoloženje.

Sokolski dom v Kumanovem

V zadnjem času je opažati v Južni Srbiji živahno gradbeno delavnost. Dognanih je bilo v raznih krajih več lepših stavb in tudi mnogo kulturnih domov. Lahko trdimo, da bodo tekom treh let kosovski okraj in osta- li deli Južne Srbije popolnoma pretojeni.

V zadnjem času pa se dviga v Južni Sr- biji ponosni Sokolski dom v Kumanovu. To bo velika, moderna stavba, visoka 11 me- trov. V notranjosti bo velika dvorana za telovadbo, dvorana za gledališke predsta- ve in večja čitalnica. Stavba bo dovršena do jeseni in bo služila kot kulturni center za Kumanovo in ves kumanovski okraj. Stavba bo stala 1 in pol milijona dinarjev. V stavbni sklad so prispevala tudi pro- svetno ministrstvo 150.000 Din, ministrstvo za socijalno politiko 100.000 Din in vojno ministrstvo 45.000 Din. Tudi razna prid- o-

bitna in kulturna združenja iz Srbije prid- o- no prispevajo v gradbeni sklad.

Jeseni bo svečana otvoritev prvega So- kolskega doma v Južni Srbiji, združena z velikimi nacionalnimi in kulturnimi ma- nifestacijami.

Srbski čaruga

Hajduk Obrad in njegova četa.

Jovo Čaruga nikakor ni specialiteta Slavonije. Slične junake imajo namreč skoro povsod. Tako se je našel tudi srbski Čaruga iz okolice Beograda, v osebi hajduka Obrada Bogosavljevi- ča, ki je izvršil 12 razbojništev in bil dvakrat obsojen na smrt in na 30 let težke ječe.

V sredo je pričela v Beogradu po- novna razprava proti Obradu Bogosa- vljeviću, Radisavu Mladenoviću in še- stim tovarišem, ker je kasalsko sodiš- če iz formalnih razlogov razveljavilo prvo razsodbo. Na prvi razpravi, ki se je vršila koncem preteklega leta, je bil Obrad obsojen dvakrat na smrt in na 30 let težke ječe, njegov pajdaš Radi- sav na 17 let. Obrad je obtožen, da je izvršil v beograjski okolici celo vr- sto ubojev, tatvin, razbojništev in dru- gih nasilstev. V njegovi družbi se na- hata tudi Dragutin Miliatović, ki je sma- tral razbojništvo kot nekako dedno pra- vico, ker je bil tudi njegov oče Živko glasovit razbojnik. Med obtoženci je dalje Ljubomir Simeonović, ki ima isto- tako na vesti nešteto zločinov.

V noči meseca avgusta 1923 je haj- duk Obrad s svojimi pajdaši ubil po- sestnika Petra Vlaškovića, njegovega so- seda Kapelara na ouleni. Maja 1922 je topla napadla med Grockom in Beogra- dom šest kmetov, jih pretepla ter do- naroga slekla. Se istega dne, očividno navdušeni radi prvega uspeha, so na- padli mladenko in jo oskrnili ter nato pobegnili. Potoma so našli na kmetu Krsto Mitrovića. Natakli so si maske, da bi kmet ne spoznal. Nato so ga prisilili, da jih je vodil k hiši nekoga drugega kmeta, o katerem so mislili, da ima dosti denarja. Toda kmet Krsto jim je pobegnil. Čeprav so razbojniki oddali za njim več strelcev, se je ven- dar rešil. Ko se razbojnikom ni posre- čilo, da jih kmet Krsto odvede v hišo oneza seljaka, ki so ga hoteli opleni- ti, so odšli hajduki sami. Prišli so pred vrata in pričeli razbiati. V hiši ni bilo seljaka Markovića, temveč samo nje- gova žena, mati ter otroci. Vsi razbi- jali so pogledala žena Kristina skozi okno. Zgrozila se je in silno prestra- šila, ko je opazila zunaj ljudi s črnimi maskami in puškami v roki. Odhitela je takoj k vratom in jih pričela z vso silo podpirati. Toda razbojniki so pričeli udarjati s puškami kopiti. Kristina je drhtela strahu kakor šiba na vodi. V tem trenutku so se pokazale nove pu- ške in razbojniki so se nekoliko odmak- nili od vrat. Sosedji so namreč slišali ropot, so takoj zbrali in pričeli s hajdu- ki boi. Med bojem je Kristina zbežala v občino in prosila pomoči. Ko pa se je vrnila, je bil boj že končan. Razbojniki so zbežali na vse strani, kmetje pa so se sklonjenih glav zbrali okrog svojega tovariša Živka Pavlovića, ki je padel v boju.

Meseca julija 1923 se je vračal kmet Vladimir Životić s svojim sinom Voji- slavom z vozom iz Beograda proti do- mu. Na vozu sta imela kupljeno blago, okrog voza pa je skakalo več mladih cigank, ki so se vračale s kopanja. Ne- nadoma so skočili z gozda trije oboro- ženi moški s črnimi krinkami na obra- zu, kmetu Vladimirju in njegovemu sinu so odvzeli vse denar in kupljeno blago, seljake, ki so prišli takrat mimo, pa so prisilili, da so jim prenesli vpljeno blago v gozd. Pri tej priliki so razboj- niki odneali s seboj tudi tri mlade ci- ganke in izvršili na njih posilstva. Ob- tožnica navaja vrh tega še celo vrsto podobnih zločinov.

Zanimivo je, da je vodja tolpe, haj- duk Obrad, popolnoma miren in hladno- krven. Ko ga je predsednik vprašal, ali je izvršil to ali ono razbojništvo, je za- čudeno in nedolžen kakor jagnje, odgo- voril: »Kateri zločin? Nimam niti po- ma o stvari! Obrad je že enkrat po- skušal pobegniti iz zaporu. Zapičil si je v nogo zarjavel žebelj v nadi, da se bo rana inficirala, nakar bi bil prepeljan v bolnico, od koder bi lažje pobegnil. Toda zdravnik ga je v zaporu operiral in rana se je kmalu zacelila, česar haj-

LJUBLJANSKI DVOR

kino Telefon 730.

Ivan Možuhin
Natalia Lisenko
nastopata
samo še danes 17. in soboto 18. t. m.
v luksuznem francoskem vefilmu
Pariška klinika ljubavi
Predstave ob 4., 6., 8. in 9.

duk Obrad gotovo ni pričakoval. Za razpravo vlada v Beogradu veliko za- nimanje. Razbojnike brani več zname- nitih odvetnikov.

Ljubljanski apaši

Ljubljana, 16. aprila.

Kakor smo poročali že včeraj se je poli- ciji posrečilo spraviti pod streho nevarno vlomilsko družbo, obstoječo iz treh doma- čih ljubljanskih apašev, ki so bili strah branje in manje zavarovanih trgovskih lokalov. Vlomilci 20letni kleparski pomoč- nik Matko Razberger, 19letni čevljarški po- pomočnik Franc Zorc so bili po lastni pomočnik Franc Zorc. Vs so bili po lastni krivdi in volji že dalje časa brezposeln. Med njimi prvotimenovani nehoti, ker je prišel šele 14. februarja iz 14. mesečne je- če, katero je presegel radi številnih tatvin starejšega datuma.

Kakor hitro se je trojica v mizeriji in »suhoti« zopet našla, so pričeli zopet po- slovati po starem receptu in se udejstvova- ti kot vlomilci in tatovi. Njihov posel jim je šel izborni od rok, kajti ni ga bilo sko- ro tedna, da se ne bi v zadnjem času žulo o vlovu v to ali ono barako, ki je stala bolj na samem.

Na veliko nedeljo so se našli v neki ka- varni v Kolodvorski ulici prično suhi. Ob tej priliki je sprožil Jarc idejo, da preišče- jo stanovanje gostilničarja Možine na Kar- lovski cesti. Rečeno storjeno. Odšli so v Kajfežovo gostilno v Florjanski ulici, kjer so se domenili dobera. Na večer so odšli na dvorišče gostilne Možina vulgo »pri De- teljici« na Karlovske cesti. Tam si je Raz- berger sezul čevlje ter sukno v svrhu pre- vidnejše in lažje hoje v 1. nadstropje in poskusil v spremstvu ostalih dveh najprej srečo s vitrihom, ki pa se mu je zalomil. Vendar pa to njegove podvzetosti ni moti- lo. Odprli so na vratih malo okence s kilo in Razbergerju se je posrečilo priti v an- tranost stanovanja, kjer je našel v zimni- cah na postelji 1800 Din v gotovini. Prija- telja, ki sta ga čakala pozneje zunaj na cesti, je prevrnil, kajti vzel je s seboj sa- mo polovico zneska, drugo polovico pa je skril na dvorišču Možinove gostilne. S 750 Din so odšli vlomilci na Grad in si tam denar razdelili. Ker pa je gostilničar tat- vino zvečer opazil, stvar prijavil in osu- diti dejanja Jarca, ki stanuje v hiši, sta bila že v ponedeljek zjutraj prijeta njegova kom- plica, ki sta se takrat slučajno nahajala na Emonski cesti.

V ponedeljek zvečer je prišel, da da izraz za svoji ogroženosti vlad infamno sumnje, da bi bil tudi on v zvezi z vlomilci, na stražnico na Kraljevskem nasipu še Jarc. Tam pa se mu je trikot popolnoma izjavil, kajti bil je pridržan in stavljen i on takoj v zapor.

Zaslišavanje, katero je vodil policijski koncipist g. Josip Pole, je bilo zelo težav- no in naporno, vendar pa so mu je posre- čilo danes zjutraj zlomiti njihov odpor. Priznali so osem vlovov, ki so jih skupno ali posamič izvršili zadnje čase v Ljubljani.

Vlomi, ki gredo na rovaš triperesno de- teljice so: Vlom v bufet na Gradu, škodo 400 Din. Jarc, ki je najbolj črilen in naj- bolj pokvarjen grešnik med njimi, je od- nesel 7. septembra lanskega leta iz trafike Kranje na Prulah za 500 Din tobačnih iz- delkov in nekaj gotovine. Skupno so vlov- mili nato še v pekarijo Spolar na Poljan- ski cesti, v gostilno Oluj na Starem trgu, v trafiko Kveder na Poljanski cesti, Raz- berger pa sam dne 26. marca tudi v trgo- vino Rudolfa Krivica v Frančiškanski ulici.

Kaka sreča za Ljubljano je, da so prišli ti zlikovci še nekam kmalu v roke pravici, sledi posebno iz njihovih izpovedi, kajti priznali so čisto mirno, da so se namenili v najkrajšem času izroniti več trgovin.

Kdor poje — ne misli slabo!

Zato pojmo »Pesem ljubni« od Turgenjeva. Najlepša žena Francoske **Natalija Kovanko** bo pela z nami!

ELITNI

ELITNI KINO
F. ATICA
Telefon 124.
Samo še danes:
Predstave 1/4, 5., 1/2, 8., 9.

ZAZA

ali Borba dveh
žensk do srajce

Humor! Razkošnost! Eleganca! Mladini prepovedano.
Jutri veliki monumentalni orientalski Hagebeckov film
„V senci džamije“

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji.

Ljubljanska drama

Petek, 17.: »Pepehu«. F.
Sobota, 18.: »Lizistrata«. A.
Nedelja, 19.: »Vdova Rošinka«. Izv.
Ponedeljek, 20.: »Misla«. D.

Ljubljanska opera

Petek, 17.: Zanrto.
Sobota, 18.: »Bohema«. Gostuje g. Maja de Srozzl. B.
Nedelja, 19.: ob pol 20.: »Cavalleria rusti- cana«. »V vodnjaku«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Mariborsko gledališče

Petek, 17.: Zaprto.
Sobota, 18.: »Peterček«. B. (Kuponi.)
Nedelja, 19.: »Smrtina tarantella« in karak- terni plesi. Gostovanje ljubljanske opere.
Ponedeljek, 20.: Zaprto.

Ga. Maja de Srozzl. Jutri, v soboto gostuje v ljubljanski operi ena najznamenit- jejših jugoslovanskih opernih pevk, gospa Maja de Srozzl, članica zagrebškega gledališča. Odlična umetnica nastopi kot Mimi v Puccinijevi operi »Bohema« to vlogo iz-

štev pevka k svojim najboljšim kreacijam, ter jo je na raznih naših, pa tudi inozemskih odrih pela z največjim uspehom.

Hudožestveniki v Beogradu

Beograd, 12. aprila.

Spremljan od bučnega, objestnega sme- ha je šel Ivan Kuzmič (Gogol: Zenitev) preko odra. Pavlov je z njim ustvaril si- guro, ki si jo je popolnejšo težko zamisliti. Ivan Kuzmič je zrastle v simbol gotovih tajnosti človeške duše, nesmrten po svo- jem obsegu in po podobni, ki mu jo je dal njegov interpret.

Njemu je sledila »Medeia«. Skoro vsak oder se danes ukvarja s problemom, kako vzporediti antično dramo. In čisto naravno so tudi Hudožestveniki hoteli po svoje re- šiti to nalogo. To treba povdariti vsled te- ga, ker je »Medeia« nudila poleg sveta prikazanih oseb, še drugega, včasih preveč povdarjenega in sicer svet načina, svet okvirja; namreč: kako približati antični umotvor pojmovanju modernega človeka in ga obenem prilagoditi modernemu oderu. V tem je vzrok, da celota ni vplivala harmo- nično in da je gledalce marsikaj osupnilo,

ne pa ogrelo. Vsi igralci, posebno pa ga. Germanova v naslovni vlogi, so nudili tako intenzivno umetniško visoke kreacije, da so vsled svoje elementarne resničnosti iz- padali iz danega jim okvirja. Oživel so človečnost, vsled tega jih je obiležje le- mo- tilo. V tem zmislu se lahko trdi o celotni inscenaciji, da je kljub svoji grandiozni zgradbi bila preveč sestavljena, preveč or- namentalna, za ustvaritev prave iluzije več- krat nepotrebna.

Hudožestveniki gostujejo še do četrta, ter ponove »Brate Karamazove« in »Na dn«, na novo pa igrajo »Višnjev sad« in Rabindranath Tagorejevo dramo »Kralj temne izbe«.

Odlikovanje. Ravnatelj beograjske dra- me g. Pavel Golla, je bil odlikovan z redom sv. Save 4. razreda.

K današnjem koncertu bratov Jovano- vičev v Ljubljani. Jan Kubelík, eden najsla- vnejših živečih vijoliških virtuozov je izja- vil, če bi pri neki priliki slišal vijoliškega virtuosa Milana Jovanovića, da je malo svetovnih umetnikov-vijolinistov, ki bi s ta- ko tehnično obvladali svoj instrument, kakor naš Jovanović, ki nastopi danes ob 8. zve- čer v Unionski dvorani v Ljubljani. Vla- dimir Bachmann, eden največjih angleških pianistov, pa hvali njegovo izredno muzi- kalnost in globoko občutenost, s katero

prednaša skladbe najrazličnejših avtorjev. Milana Jovanovića vijoliškega virtuosa pozna ves angleški muzikalni svet pod ime- nom Milan Bratza. To je namreč okrašava prvotnega imena, pod katerim sta nastopala oba umetnika na svojih prvih koncertih na Anglskem in to koncem leta 1919. Takrat sta nastopala kot brata Jovanović in sta- rejšega Milana, ki je vijoliški virtuoz, se je kar prišla okrašava »Bratza«. Pod tem imenom nastopa sedaj na Anglskem, na- stopal je v Indiji, Novi Zelandiji, Avstriliji in Južni Afriki. V Ljubljani nam je ljub- znanec še izjava prvega koncerta, ki ga je priredil s svojim bratom Dušanom, kmalu po prevratu leta 1919.

Mariborska drama pripravlja v prevo- du in režiji g. Kovića krasno rusko dra- mo Čelova »Tri sestre«. Vloge treh sester so poverjene ga. Bukševski, ga. Gestrjel- čičovi in gđ. Kraljevi. Nastopi pa poleg njih skoro ves dramski ansambel. — Vzporedno z dramo »Tri sestre« se študira v režiji g. Bratine Shakespeareja najboljša, najpopu- larnjša in veličastna drama »Hamlet«. Pre- miera »Trih sester« bo začetkom prihod- njeja tedna, premiera »Hamleta« pa kmalu zatem.

Dostojevskega »Idjot« na francoskem oderu. Francoska literata Mozliere in Bien- stock sta se lotila zelo neveličnega dela, priredbe Dostojevskega romana »Idjot« za

gledališki oder. Dramatizacija se jima je po- srečila in prošle dni se je stvar igrala. V vlogi Nastasije je nastopila glasovita pari- ka igralka Ida Rubinsteinova, kneza Miski- na je igral Pierre Blanchard, Rogožina Paul Capellani, Gurnjo Paul Amot. Ansambelske scene so bile glasom poročili izvrstne, toda celota je premalo označevala ruskega duha, katerega je poln roman Dostojevskega.

Repertoar beograjskega Nar. gledali- šča obsega ta teden sledeče komade: Zlatni mešan, Scampolo, Črešnjav vrst (Hudo- žestveniki) Poljub, Cavalieria rusticana, Pa- gliacci, Kralj temnih soban (Ind.) Na dnu (Hud.) in Bratje Karamazovi (ista skupina).

Gostovanje beograjske opere v Saraje- vu je sklenjena stvar. Dne 5. maja bo prva predstava. Na turnejo odide celokupen zbor orkester, ki šteje 75 članov, ter cel baletni zbor. Dirigent pojden v Sarajevo nasled- nji: ga. Brezovšek, Matačić in Hristić. Za časa gostovanja beograjske opere v Sara- jevu, odidejo člani sarajevske drame v dveh skupinah na gostovanje v Užice in Dubrov- nik.

Gledališka predstava v korist beograjs- kih novinarjev. Dne 2. maja bo v beograjs- ki operi predstava Mascagnijeve »Cavalle- rie rusticane«, poleg katere nastopi s skup- nimi in solo točkami ves baletni zbor. V delu bosta plesala ga. Kirsanova in baletni mojster Fortunato svojih plesov, Dob-

Domače vesti

* **Odlikovanja poštinih uradnikov.** S kraljevim ukazom so na predlog ministra pošte in brzojav odlikovali: z redom sv. Save 4. vrste šef tehničnega oddelka v ministrstvu inž. Ernest Lavrenčič ter pomočnik oddelka poštnega ravnanstva v Ljubljani inž. Marij Osana. Z redom sv. Save 5. vrste je odlikovan upravnik pošte Josip Kurent; z zlato medaljo za vestno službovanje uradniki: Josip Vrtovec, Matilda Jak, Karolina Plajfer, Alojzij Biber, Roman Vasič, Marija Cirer, Ludovik Fajzel, Fran Zupančič, Matko Kumer, Anton Mirmik, Roza Korešec, Anton Boc, Dragotin Mlakar, Ana Job, Alfonz Ravnikar, Pavel Andres, Jakob Čuš, Maks Košir, Ivan Hank, Josip Brand, Oskar Rupert in Ivan Rozman; s srebrno medaljo za vestno službovanje uradniki: Anton Perko, Leopold Markelj, Franc Celhar, Ivan Kristan, Fran Lužar in Fran Lojč ter nadzorniki prog Fran Musar, Andrej Pristov in Fran Zajc.

* **Profesorski kongres v Skopju.** Kakor smo že poročali, se bo ob pravoslavni velikonočni praznikih vršil v Skopju kongres srednjoškolskih profesorjev. Doslej je prijavljenih nad 300 delegatorov iz vseh pokrajin Jugoslavije. Delegati prispejo v Skopje 21. aprila; dne 22. bo svečana otvoritev kongresa v hotelu »Palace«. Prosvetnega ministra bo zastopal načelnik prosvetnega oddelka g. Risto Obradović.

* **Masarykove proslave v Celju in Slovenjgradu.** Danes 17. t. m. priredi celjsko Dramatično društvo Masarykovo proslavo v gledališču. Poleg slavnostnega govora odbornika J. C. Lige, g. B. Borka iz Maribora in na dnevnem redu tudi nastop slovenskega kvarteta iz Ljubljane in gledališkega orkestra. K proslavi je povabil konzulat ČSR iz Ljubljane. — V nedeljo 19. aprila ob 20. pa proslavi Masarykovo 75. letnico prosvetni odsek »Sokola« v Slovenjgradu s pevskim koncertom maribor, tenorista g. Živka in v govoru prof. dr. Dolara o prezidentu Masaryku.

* **Osebnosti.** Minister za znanje zadeve dr. Momčilo Ntčič je odpotoval na Sušak, kjer bo preživel velikonočne počitnice. Šef generalnega štaba, bivši vojni minister general Petar Pešić, je v službenih zadevah predvčeršnjim odpotoval v Zagreb.

* **Promocija.** Na univerzi v Chicagu je prošel mesec naš rojak g. Tomaž Kekić promoviral za doktorja vsega zdravilstva. Mlad doktor se je v ameriški armadi udeležil svetovne vojne ter se je po vojni zopet posvetil študiju.

* **Izpremembe v vojaški službi.** Imenovani so: pehotni polkovnik Stojan Nikolič, doslej komandant dravske brigade, za pomočnika komandanta osrednje divizijske oblasti; polkovnik Jovan Švabič, doslej komandant 2. konjenične brigade, za pomočnika komandanta 1. konjenične divizije; polkovnik Aleksander Stojanović, doslej načelnik štaba kosovske divizijske oblasti, za komandanta 21. polka; podpolkovnik Abram Berah, doslej komandant prištinskega vojnega okrožja, za komandanta celjskega vojnega okrožja; podpolkovnik Oton Lininger, doslej v ljubljanskem vojnem okrožju, za pomočnika knjaževskega vojnega okrožja; podpolkovnik Vojislav Kostić, doslej komandant 1. bataljona 40. pešpolka, za pomočnika komandanta 21. pešpolka; generalštabni podpolkovnik Leon Rupnik, doslej načelnik štaba moravske divizije, za komandanta 3. bataljona 16. polka; major Dragotin Mikuz, doslej poveljnik 5. čete 25. polka, za komandanta 1. bataljona 32. polka; podpolkovnik Fran Grošelj, doslej komandant 4. bataljona 35. polka, za komandanta 1. bataljona 40. polka; major Rudolf Knez, doslej pri 1. polku, za komandanta 4. bataljona 46. polka.

* **Nov upravitelj zagrebške carinarnice.** Za upravitelja carinarnice na južnem kolovozu v Zagrebu je imenovan Milan Andjelković, doslej inspektor generalne direkcije carin.

* **Občinske volitve v Zagrebu.** Dopolnilne volitve za zagrebški občinski svet, to je za 15 novih občinskih zastopnikov se vrše dne 10. maja.

* **Tovarna za popravilanje vagonov.** Kakor znano, je lansko leto v Smederevu zgrajena tovarna za popravilanje vagonov. Protno ministrstvo je pričelo sedaj z gradnjo nove tovarne, ki bo opremljena z najmodnejšimi stroji. Zaposleno bo v tovarni nad 300 delavcev.

* **Priprave na Kočevju k mednarodnemu telefonskemu prometu.** Po odredbi poštnega ministrstva se od 20. t. m. mednarodni telefonski promet med Kočevjem in centra-

lami Trst, Gorica, Udine in Reka. Pristojbina za pogovore 3 minut znaša s Trstom 25.50 Din, z Gorico 25.50 Din, z Udino 30 Din in z Reko 18 Din. Za navadne pozivnice se zniža pristojbina za polovico.

* **Brzojavne pristojbine za Rusijo.** Po najnovejši odredbi poštnega ministrstva znaša brzojavna pristojbina za Rusijo 7.95 Din za besedo.

* **Za Turkov sklad so darovali:** »Janez« Din 10.000, Nelmenovan Din 2000, Hedzet in Koritnik 2000, »Mate« 300, Janez Zorc 50, J. Javornik 200, Emil More 100, ravnatelj dr. Zarnik 100, učitelj v pok. K. Trost, St. Jernej 60, svetnik A. Križman, Krško 100, Posnemajete!

* **»Slovenec« in belgijske volitve.** Oni dan je »Slovenec« zabeleži naša ugotovitve, da je izid volitev belgijske klerikalne hudo razočaral. Učitelj »Slovenec« nam je očital popolno ignoranco. Pod udarcem njegove anateme nas nekoliko tolaži le dejstvo, da nismo edini ignoranti na svetu, tem več da je razen »Slovenca« ves častnikarski svet zabeležil klerikalni poraz v Belgiji. Ker ljubljanski klerikalni organ rad citira n. pr. »Frankfurter Zeitung«, mu pripisujemo v presojo dopis »Po belgijskih volitvah«, ki je izšel v številki od 14. aprila. Ta dopis ve povedati o »razočaranju katolikov, ki so prej izjavljali, da bodo pri teh volitvah izvojevati večino«. »Frankfurter Zeitung« se je torej par dni za nami izkazala ravno tako »nevedna« kot »Jutro«. Slovenske klerikalce pač bole neuspehi njihovih sobratov v drugih deželah.

* **Rogaška Slatina.** Došla nam je že 1. letošnja številka zdraviliškega vestnika »Rogaška Slatina«, ki bo objavljala odsele tudi kratke novele in zabavne pripovedke iz kopačškega življenja, goste zdravilišča in širšo javnost na o vseh važnejših dogodkih v Rogaški Slatini. Objavljal bo seveda tudi imenik gostov. Prva številka vsebuje naslednje članke: »Gostom bolnikom« (Miloš Verk), »Ljubezniva Rogaška Slatina«, »Umetna mineralna voda«, »Sezona 1925«, »Umetniške prireditve v Rogaški Slatini« in končno »Odlomke iz zdraviliškega reda«.

* **Rezervni oficirji so na sestanku dne 27. marca** z ozirom na zahtevano spremembo pravil Udruženja rez. oficirjev i ratnika v Beogradu soglasno sklenili, da se razreši pripravljani odbor za društvo rezervnih oficirjev za Dravsko divizijsko oblast v Ljubljani dolžnosti, umaknejo pravila in vsi prijavljeni tovariši pozovejo, da vsak posamezni pristopi kot redni član k ljubljanskemu pododboru U. R. O. I. R. v Beogradu. Naslov pristopivših članov in plačnikov se bodo prepustili ljubljanskemu pododboru z blagajniškim preostankom vred za vse plačnike na račun pristopnice. Vse spremembe pravil je sedaj vsakemu rezervnemu oficirju omogočen pristop kot redni član Udruženja, četudi ni bil aktivni bojevnik za Jugoslavijo.

* **Podružnica SLD za Gorenjsko,** sklicuje po sklepu rednega občnega zbora izredni občni zbor za nedeljo 26. aprila t. l. ob 14. uri v Kranj »gostilna Peterček« katerega naloga je predvsem izvoliti nov odbor po spremenjenih pravilih na 3 letno poslov. dobo. Opozarja se na § 16 podr. pravil glede sklepčnosti. Po občnem zboru se vrši istotam za podružnični okrog smotra psov na kar se predvsem opozarja imetniki in ljubitelji lovskega psov. Lovci zelene Gorenjske, pridimo vsi k skupni besedi, pokažimo pa tudi smisel za gojenje lovskega psov in častno prisostvujmo smotri le-te.

* **Izselenci se vračajo iz Amerike.** Iz Dubrovnička poročajo, da se je predvčeršnjim v tamkajšnji luki usidral velik parobrod, s katerim se je vrnilo v domovino veliko število jugoslovanskih izselencev.

* **Razpis kolodvorske restavracije.** Restavracija na kolodvoru Zagreb-Sava (poprej restavracija na južnem kolodvoru) se oddaja v najem. Ofteratna licitacija se vrši dne 15. maja pri direkciji državnih železnic v Zagrebu. Do omenjenega dne je treba vložiti tudi kavgico v znesku 3000 Din. Invalidi imajo prednost.

* **Proti korupciji (debelosti) učinkuje** ednole preizkušeno in najnovejše sredstvo Lepoform tablete. Glavna zaloga: Lokarna Bahovec, Ljubljana (in Salus).

* **Za varstvo planinskih cvetic.** Prešli smo: Nečuvno je s kakšno brezobzirnostjo posebno naši nedeljki izletniki pustožili našo prekrasno planinsko floro. Vse premalo je pouka, premalo pa tudi javnega zavedanja te vrste vandalizma, ki se mu udaja staro in mlado. Baš v minulih praznikih smo imeli priliko na lastne oči opaziti in se

šče, zlasti ker se bo gostovanje ljubljanskega baleta vršilo samo enkrat. Dvoje slik o vprizoritvi »Smrtne tarantele« na ljubljanskem odru je izstavljenih v oknih kavarn »Central« v Gosposki ulici. Vstopnice se lahko že rezervirajo.

* **Beograjska igralka v Pragi.** Članica beograjskega dramskega gledališča g. Zlata Markovac je odpotovala v Prago na umetniško turnejo. Pred češko publiko bo igrala Sofoklejevo »Antigono« ter naslovno vlogo v Vojnovičevi »Smrti matke Jugovičev«.

* **Komorni koncert v Ljudski univerzi** v Mariboru se bo vršil v soboto, 18. t. m. zvečer z uvodnim predavanjem prof. Družević. Skladbe bo predvajal kvartet Michi iz Gradca.

* **Cankarjev »Hlapec Jernej« v Italijanskem.** Pred kratkim je izšel v italijanskem prevodu Cankarjev »Hlapec Jernej« in njegova pravica. Prevod knjige je oskrbel znani tržaški publicist Ivan Regent s pomočjo G. Sussaka. Italijanska kritika je delo zelo simpatično sprejela. Poleg drugih listov je prinesel oceno dela kot takega tudi tržaški »Piccolo«, kjer hvali poročevalac Silvij Benco Cankarjevo umetniško vrline in primerja »Hlapec Jernej« z nekaterimi povestmi Leva N. Tolstega. Bencu se vidi knjiga predvsem pristen umotvor, zato opozarja italijansko javnost na prevode Cankarjevih del, ki se pripravljajo.

POZOR!

Opozarjate se, da eden par nogavic z žigom in znsko (rdečo, modro ali zlato)

»ključ«

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepičate se. — Nogavice brez žiga »ključ« so ponarejene.

zgrazati nad početjem takih-le »izletnikov«, ki hočejo oropati naravo vse njene krasote. Posebno izletnike k Sv. Katarini imamo v naših. Znano je, da raste ondi med drugimi ena izmed najznamenitejših in svetovnoznanih cvetic: Blagajev volčin (Daphne Blagajana-Freyer), ki jo bodo naši izletniki — če pojde tako daleč kot doslej — v par letih popolnoma uničili; enako tudi dišeč volčin (Daphne Cneorum). Izletnikom pridno pomagajo uničevati ta prekrasni cvet tudi domačini s tem, da ne le porežejo temveč celo s koreninami poružejo cele koše teh rastlin ter jih potem prodajajo izletnikom. Dolžnost vse pametne javnosti je, da prepreči to barbarstvo. Opozarjamo, da sta obe imenovani cvetki pod varstvom zakona poleg drugih 19 vrst planinske flore. Začasno pa ureja varstvo planinske flore naredba deželne vlade za Slovenijo z dne 19. februarja 1921. št. 64: (glej Uradni list št. 25. iz leta 1921.). Po § 3. te naredbe je trgovsko izkoriščanje alpske flore sploh prepovedano in po § 8. tudi kaznivo z zaporo od 14 dni ali z globo do 1000 Din. Naj našli inteligentni krogi zlasti šole pri otrokih — delujejo na to da se to ropanje narave končno vendar že ustavi!

* **Odbupni korak ruskega begunca.** Beograjski listi poročajo o zanimivem incidentu, ki se je pripetil ministrskemu predsedniku Pašiću na njegovem potovanju v Dalmacijo. Ko je vlak privozil do Rajlova v bližini Sarajeva, se je neki neznanec skušal vreči pod prvi voz pred salonskim vozom ministrskega predsednika. Bil je to ruski begunc Peter Markov. Sprevednik se je posredil, pravočasno ustavil vlak, tako da je obupanec, ki si je hotel končati življenje zaradi velike bede, zadobil le neznatne telesne poškodbe. Ko je ministrski predsednik pozneje slišal o incidentu, je sarajevskemu velikemu županu izročil 2000 Din, da jih izroči siromakemu Rusu.

* **Poneverba v Ljutomeru.** Gospodarski zadrugi je nenadoma izginil trgovski pomočnik Franjo Tratnik. Ko so preiskali blagajno, so ugotovili več demaršnih primanjkljajev. Olašil pa je za večje zneske nekatera ljutomerske dame.

* **Uboj iz Zidanega mosta** nam pišejo: Jože Rostaher v Razbarju je znan nasižni in surovež. Ko je te dni zopet grozil domačim, so poklicali na pomoč 24 letnega Toneta Pavčnika. To je Rostaherja tako razkačilo, da je zgrabil za grablje in s tako silo udaril Pavčnika po glavi, da mu je prebil lobanjo ter so mu izstopili možgani. Nesrečnega so prepeljali v bolnico v Brežice, kjer je kmalu umrl, ubila pa so odgnali orožniki.

Komedija življenja
je naslov velikega monumentalnega filma v glaval vlogi

Lya de Putti
Pripravlja Kino »Dvor«

Iz Ljubljane

* **Začasná izprememba uradnih ur** pri blagajni glavne pošte v Ljubljani. Z večerajšnjim dnevom so se pričela pripravljala dela za adaptacijo nove avtomatične telefonske centrale v poslopju glavne pošte, ki bodo trajala nekaj dni. Zato bodo blagajni in njeni oddelki vse te dni od 12. ure naprej zaprti. Za stranke bo blagajna poslovala torej samo od 8. do 12. ure. v popoldanskih urah pa naj gre občinstvo na filijalke, ki so na glavnem kolodvoru, na Sv. Jakoba trgu št. 1, v Kopitarjevi ulici in na Zaloški cesti.

* **Zatvoritev cestišč v Lattermanovem** drevedu. Vseid slavnostne otvoritve važnejše razstave bo v nedeljo dne 26. aprila med 7. zjutraj in 6. zvečer zatvorjena cestišča v Lattermanovem drevedu med velesojmiskimi prostori proti Celovski cesti.

* **Mestna Orjuna Sv. Jakob in Trnovi** vabi članstvo na mesečni sestanek, ki bo v soboto dne 18. aprila ob 8. uri zvečer v gostilni g. M. Sokliča. Pred končnico 4. poleg Nuškove vojašnice. Zaradi važnosti prosimo polnoštevilne udeležbe. Odhor.

NACIONALISTI!
v nedeljo 19. t. m. vsi v K R A N J.

* **Na splošno željo občinstva** ponovi »Dramatični odsek napred. društva za Kolizejski okraj« Meskovo dramo: »Na smrt obsojeni« v nedeljo dne 19. aprila ob 20. uri v salonu pri »Levu«. Po igri prosta zabava in ples.

* **Najnovejša bluze, otroške plaščke,** obleke priporoča Kristofl-Bučar.

* **Vraščanje otroških igršč v Ljubljani** bo treba nujno načeti. Edino otroško igršče pred vrtiljaki v Tivoliju se je zaradi nehiženosti odpravilo, novega pa se ni ustvarilo. Tako nimajo ljubljanski otroci niti enega prostora, kjer bi se smeli nagirati in nadirjati brez škode in leze mag. Čuvajev mestnih nasadov. Otroci se sedaj igrajo pač po parkih, kjer jih preganjajo pazniki, ker je umljivo, da se igrajoč ne brigajo za nikake zapreke in lepote ter lomijo in pohodijo vse, kar jim je pri iziranju na poti. Zato bo v interesu parkov ršiti na več otroških igršč, ki naj bi bila le deloma s travo porasla, zvečine pa posuta s peskom ter obdana s klopmi. V zadnjem času se je primerilo v Lattermanovem drevedu več neprijetnih

nastopov, ki izginejo, ako se poskrbi, da bodo tudi otroci imeli nekaj prostorov za svobodno razmahovanje. — Oče.

* **Narodni muzej bo od prihodnje** nedelje naprej zopet odprt za splošno, brezplačno poset vsako nedeljo od 10. do 12. ure dopoldne.

* **Umrl v Ljubljani.** Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Marija Kunc, delavčeva žena, 78 let. — Dragica Kavčič, hči perice, 7 mesecev. — Dragotin Wisjak, nadzornik varnostne straže v p. 51 let. — Julijana Šušteršič, delavčeva hči, 18 mesecev. — Ivan Skapin, žel. delavec, 53 let. — Frančiška Rabič, posestnica, 76 let. — Alojzija Serčov, krošnarjeva hči, 1 leto. — Fran Bažar, sin sluga, 17 let. — Anžela Kovač, posestnikova žena, 36 let. — Katarina Kramar, učiteljica iz Smarja.

* **Policijske prijave.** Od srede na četrtek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaj: 1. prestopek kaljenja nočnega miru, 1. pijanost, 1. poskušen vlom, 1. roparski napad, 2. poškodbi tuje lastnine, 1. telesna poškodba, 1. naldba vojaške karabinke in 6 prestopkov cestnega policijskega reda. Aratacije so se izvršile 3 in sicer 1 radi suma vzloma in 2 radi tatvine.

* **Lovi enega, krađe drugi.** Natakarka v dalmatinski kleti »Pri Stefanu« na Miklošičevi cesti, Jožefa Zupančič, je imela dne 14. aprila izredno smolo. Okrog 22. ure zvečer ji je ušel iz gostilne nepoznan gost, ne da bi poravnal svoj zapitek. Ko se je Zupančičeva podila za njim po stopnicah ji je slučajno padla iz žepa dobro nabita listnica. Za njo sta stopicala po stopnicah še dva nepoznana gosta in eden izmed njih je brzo pobral listnico ter vzel iz nje okrog 500 Din. kar je opazila natakarka šele zvečer pri obračunu. Lahka zaslužkarja zasleduje sedaj policija.

Danes ob 8. uri v Unionu KONCERT
Milana Jovanovića (gosli)
in Dušana Jovanovića (klavir)
Vstopnice od 30 Din navzdol v Matični knjižarni

* **Hudobne poškodbe tuje lastnine.** Pisestnik in podjetnik Viktor Naglas je naznanil v sredo policiji, da so mu v prejšnji noči nepoznani storilci pokvarili pri njegovih hiši v Trnovskem pristanu št. 35 vrtna ograjo ter mu napravili s tem 300 Din škodo. — V isti noči je neka razgrajala družba razbila 200 Din vredno izložbeno šipo na škodo trgovine »Danica« na Turjaškem trgu. Krivci v obeh slučajih doslej še niso izsledeni, vendar je upati, da njihova surovost ne ostane nekaznovana.

* **Napad in rop na cesti.** Ko se je vračala v sredo zvečer zasebna uradnica Mara Terček domov v novo mesno hišo za Bežigradom, je nenadno prihitel za njo tiho kot senca tik pred poslopjem I. mestne hiše nepoznan, okrog 20 let star mladenič, oblečen v sivo obleko in golgolgav ter ji iztrgal iz rok črno novo usnjato torbico v vrednosti 300 Din z vsebino 150 Din gotovine, raznimi dokumenti in toaletnimi malenkostmi. Na krik oropanke je izginil napadalec kot kaka ter se izgubil v temi čez Ljubljansko polje najbrže v smeri proti Jezici.

Iz Celja

* **Masarykova proslava v Celju.** Danes, v petek dne 17. t. m. ob 20. uri priredi Dramatično društvo v Celju v mestnem gledališču slavnostno akademijo v proslavo 75-letnice predsednika češkoslovaške republike T. G. Masaryka. Na sporedu je slavnostni govor novinarja g. Borka iz Maribora in koncertne točke, ki jih oskrbijo »Slovenski kvartet« (Banovec, Pečenke, Završan, Zupan) iz Ljubljane, komorni virtuozi g. Karel Sancin (gosli) in pianistka g. Mirca Sancinova. Večer bo nudi posetnikom gotovo lep umetniški užitek.

* **Ustanovna okrožna skupščina Rdečega** križa za celjsko okrožje se je vršila v torek dne 14. aprila ob pol 11. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Celju. Pripravljalni odbor za skupščino so tvorili župan dr. Hrašovec, polkovnik B. Tosič kot poverjenik Rdečega križa SHS za Celje, politični uradnik in nekaj celjskih mešanov. Krajevni odbori obhajajo doslej že v Dobrni, Braslovčah, na Vranskem, v Krškem, Zagorju in Litiji, v kratkem pa se ustanovi krajevni odbor za Trbovlje. Okrožna organizacija v Celju obsega vse območje celjskega vojnega okrožja. Na ustanovni okrožni skupščini v Celju so bili izvoljeni v odbor sledeči gg.: vlad. svet. dr. Žužek, župan dr. Hrašovec, ravn. Gruđen, lekar Arko, ravn. Mašček, opat Jurak, župan Omladič iz Braslovč, upr. Jankovič iz Dobrne, podpolk. Avram Berah, Vrtovec ter ge. dr. Božičeva, dr. Kalanovica in dr. Sernečeva.

* **Zaprisega vojaških novicev** se je vršila včeraj, v četrtek ob 10. uri dopoldne na Glaziji s sodelovanjem oddelka vojaške godbe iz Maribora.

* **Mestno gledališče v Celju.** Podružnica Ferijalnega Saverja na dr. realni gimnaziji v Celju priredi dne 24. in 26. t. m. svojo akademijo v mestnem gledališču. Na sporedu so pevске točke gimnazijskega mešanega zbora pod vodtvo g. C. Preglita, samospeli in Molierjeva komedija »Skaplje nove zvijače«. Celjski dijaki so s to igro z lepim uspehom gostovali 5. t. m. v Zalcu, v nedeljo dne 19. aprila ob 5. popoldne pa lo uprizore v dvorani hotela Henke v Laškem.

* **Stanje škrtalce v Celju.** Dne 10. t. m. je bil odpuščen iz bolnice zadnji na škrtalci oboleli otrok iz mesta Celja. Letos je bilo v mestu 9 slučajev škrtalce: 2 otroka, 6 učencev in 1 zdravnik ki so sedaj vsi ozdraveli. Škrtalca se pojavlja v Celju v presledkih od 6 do 7 tednov in je trajala v Celju sedaj skoraj nepretrgoma polidružno leto.

* **V metni klavirli** je bilo od 6. do 12. aprila zaklanih: 1 konj, 23 volov, 23 krav, 4 telice, 20 telot, 23 svinj 7 koz-

ličkov. V istem času je bilo uvoženih 763 kilogramov govedine, 2947 kg teletine, 1035 kg svinjine in 56 kg kozličkega mesa.

Iz Maribora

* **Gospodarsko in politično društvo za** magdalensko predmestje (V. okraj) ima svoj občni zbor v soboto, dne 18. t. m. ob 20. uri v gostilni pri »Jelenu« Pod mostom. Dnevni red: 1.) Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2.) Volitev novega odbora. 3.) Poročilo o politični situaciji (poda narodni poslanec dr. Pivko). 4.) Slučajnostni in razno. Pristop imajo vsi pristaši Demokratske stranke, četudi morda niso dobili vabila. — Odhor.

* **Društvena kronika.** Danes v petek dne 17. aprila ima ob 20. uri v Narodnem domu občni zbor Slovensko lovsko društvo, podružnica Maribor. — V nedeljo dne 19. aprila bo ob 10. uri dopoldne v kazinski dvorani zborovanje mariborskih stanovaniških najemnikov. Na dnevnem redu so aktualnosti in volitve novega odbora.

* **Odpovedan koncert.** Graški impresario Böhm, o katerega nemški zagrizenosti smo poročali včeraj, je odpovedal za 21. aprila napovedani koncert prof. Burmestra.

* **Ljudska univerza priredi** v soboto dne 18. t. m. prvi komorni koncert kvarteta Michi, ki si je v Avstriji pridobil slovo kakor naši Zikovci. Igrali bodo Haydna, Dvořaka in kompozicijo g. Schönherria iz Maribora. Uvodno predavanje o komorni glasbi bo imel g. prof. Družević. Vsi ljubitelji glasbe se vabijo. Predprodaja vstopnic pri Hürterju in Brišniku.

* **Hrvatska Matica** je letos izdala sledeče knjige za vsoto 60 Din: Glaski: Dolazak Hrvata; Domjanič: Izabrane pjesme; Kassowitz - Cvilić: P. Z. Kuhač; Ladanski: Iz liječnikove duše. crice in Muradbegović: Haremske novele. Prijave za narobno sprejema poverjenik za Maribor in okolico, prof. Iv. Faval, realka.

* **Ustanovitev Rdečega križa za Maribor** in posebej za mariborsko okrožje pripravljajo patrijični krogi. Doslej deluje namreč v Mariboru le podmladek Rdečega križa. Pričetek karitativnega dela na tem polju pozdravljamo zlasti radi tega, da bodo lahko pristopili k humanitarnemu delovanju v obli blagor z gmotnimi žrtvami tudi številni krogi, ki stoje doslej izven vsakega udejstvovanja z običajnim izgovorom, da so Nemci. Sodelovanju pri Rdečem križu se pa menda ne bo noben patrijični Mariborčan odtegnil.

Iz Trbovelj

* **Sreško glavarstvo v Laškem** objavlja, da se bo vršila po dopisu komande celjskega vojnega okroga 25. t. m. ob 9. dopoldne na »Glaziji« v Celju zapisnega vseh onih vojaških obveznikov do 50. leta, ki želijo dobiti svojično ispravo, ki pa še niso pristigli. Prižadete obveznike morajo županstva obvestiti, da pridejo točno in da je na korist posameznikov ta prisega, ker se brez te ne dabi »vojničke isprave«. Vožnjo v Celje in nazaj morajo obvezniki sami plačati. Razglas komande celjskega vojnega okroga je povzročil v naši občini nepopisno razburjenje, kajti samo pri nas je vojaških obveznikov več tisoč in vsi ti naj bi se peljali v Celje k zaprilegi na svoje stroške. Ali si res mislijo kompetentni faktorji, da so Trbovlje kakšna zakotna vasica s par sto ljudi. Komanda celjskega vojnega okroga naj nemudoma prekliče zadevni razglas in pošlje sem potrebno komisijo, kajti sicer bo zelo malo onih, ki se bodo odpeljali v Celje k zaprilegi. Naš zaključek je, naj se takoj prekliče omenjeni razglas, obenem pa odredi dan zaprisege prav pri nas v Trbovljah in s tem pomiri naše prebivalstvo.

* **V zadnjem času** je bilo zaplenjenih v celnem srezu 61 pušk in večja množina samokresov z municijo vred. Izmed tega orožja je bilo precej iz Trbovelj, vojaških pušk pa največ iz Laškega in z Zidanega mosta.

* **V nedeljo 19. t. m. se bo vršil ob 4. popoldne** v gostilniških prostorih g. Avsenika v Lokah občni zbor strokovne organizacije »Delavsko strokovno združenje«, po občnem zboru pa družabni večer članov omenjene organizacije.

Iz Primorja

* **Bojnostni župani.** Tržaška »Edinost« poroča, da so italijanske oblasti v Julijski Krajini postale zadnje čase nekoliko obzirnejše napram slovenskim kulturnim prireditvam in da jim povečini ne nasprotujejo več. Dovoljenja za javne nastope, igre, veselice in slinčno izdajajo orožniki v sporazumu z župani. In sedaj sledi najzanimivejše. Slovenski župani se ponekod ne upajo dati svojega pristanka na vprašanja o domačih prireditvah. Konkretni slučaj te vrste so se pripetili v Ročinju in Vipavi. Gospode, na katerih naslov je naslovil tržaški list apel, naj nehajo s to prakso, bi res bilo treba vprašati, če jih je ljudstvo izvolilo za to da ovirajo prostost njegovega razvoja, zoper katerega nimajo pomislekov niti upravni organi italijanske vlade? Tako duševno hlapčevstvo je vse obsojedno vredno.

* **Zopet prepovedana gledališka predstava.** Politčna oblast v Trstu je prepovedala gledališko predstavo, katero je hotelo prirediti pevsko društvo v Divači na velikonočni ponedeljek. Neumestnih kulturnih persekucij v Primorju torej še vedno ni konec.

* **Policijska preiskava v republikanski kavarini.** V torek dne 14. t. m. je vdrl oddelk policijskih agentov v tržaško kavarno »Edera«, ki velja za shajališče republikancev. Policisti so preiskali vse prostore, ni so pa našli nobenega kompromitirajočega materiala in so zahtevali od navzočih gostov, da se legitimirajo.

* **Predavanje ljubljanskega vseučiliškega profesorja v Trstu.** Dne 14. t. m. je predaval v mladinskem društvu »Obzor« pri Sv. Mariji Magdaleni v Trstu član profsorskega zbora ljubljanske univerze prof. Veber. Predavatelj nastopi te dni med primorskim ljudstvom še večkrat s govori iz filozofske stroka.

Iz življenja in sveta

Strela pri Draždanah

V včerajšnjem 'Jutru' smo poročali o nevihti, ki je divjala na velikonočni ponedeljek ob trdnjavi Königstein v nemški Švici pri Draždanah. Vihar se je razvil kmalu po 4. uri popoldne. Ne da bi padla na zemljo kapljica dežja, se je naenkrat pojavilo več močnih bliskov in nenadoma je tresčilo v visok hrast, ki je bil ograjen z železjem. Lepo vreme, ki je vladalo pred nevihto, se izrazilo iz hiš vse polno ljudi v narobe narave. Pod hrastom, v katerega je tresčilo, je bilo zbranih 30 ljudi, ki so vedrili pod drevesom v strahu pred nastopajočo nevihto.

Strela je udarila najprej v debla, z debela je preskočila na železno ograjo in z železne ograje na ljudi, med katerimi je začelo treskati, kakor da je eksplozivna bomba. Strela je skupino takoj razpršila. Pometala je ljudi na tla. Tri osebe, ki so bile naslonjene na ograjo, so bile na mestu mrtve, drugi so bili težko poškodovani. Nekaterim je zgorle obkopa pri prsih ter so zadobili težke opekline po životu. Več izletnikov je vsled strele izgubilo dar govora in onemelo. Vsi deli života, na ali ob katerih se je nahajal kak kovinski predmet, so ranjeni. Dame, ki so imele zaplestnice na rokah in veržice okoli vratu kakor tudi gospodje, ki so imeli ure v žepih telovnikov, so zadobili na teh mestih težke opekline. Električna je nčinkovala tako dosledno, da je poškodovala celo prste, na katerih so bili prstani, tiste dele telesa, v katerih nenasredni bližini so stali cizaretne doze in slični kovinski predmeti. Ker so se nahajali med izletniki tudi zdravniki, je bila takojšnja pomoč pri rokah in samo tej pomoči se je zahvaliti, da niso bile posledice strele še strašnejše.

Haarmann usmrčen

V Hannoveru je bil v torek usmrčen znani množinski morilec Haarmann, ki ima na svoji vesti toliko človeških življenj. Haarmann ni izdihnil na vislicah kakor končajo morilci njegove vrste v drugih deželah. Na Hannoveranskem so namreč še vedno v veljavi posebne postave glede usmrčenja z giljotino. Tega načina usmrčitve je bil deležen Haarmann.

O usmrčitvi niso ljudje vedeli nič do zadnjega trenutka. Sploh je sodišče ves čas pazilo, da se žalostna zgodovina Haarmannovih dejanj čim prej pozabi. Mnogi so imeli Haarmanna že za mrtvega. Par dni pred usmrčenjem so prinesli hannoverski listi vest, da bo morilec morda pomiloščen. Ker so utihnil glasovi o smrti, katere je čakala zločinca, so ljudje vzeli to poročilo na znanje, kakor čisto navadno vest. Drugo jutro pa so poslali Haarmanna na drugi svet.

Usmrčenje se je vršilo na dvorišču hannoverske kaznilnice. Navzoč je bil rabelj z dvema pomagačema, dva zdravnika, šest sodnih organov, en poročevalec listov ter kakih 30 oseb. Obsojenec je bil izvršila ob 6. jutraj. Šel hannoverskih zapovor Gröpler je pripeljal Haarmanna iz celice na dvorišče. Obsojenec je izjavil, da obžaluje svoja dejanja. Nato je pokleknil. Roke so mu zvezali na hrbtu, glavo pa je moral položiti na leseno kladlo, kjer mu je rabelj razgalil vrat. Nato je pristopil duhovnik. Pozval je morilca k obžalovanju storjenih grehov. Haarmann ga je energično zavrnil. Izjavil je, da je že sklenil svoje račune z Bogom in da nima ničesar izpovedati. Na morišču se je obnašal izredno hladnokrvno in mirno. Ko je zamahnil rabelj z morilnim orodjem, je zaklical: 'Pazite, gospodje, pazite!' Potem je še dodal: 'Na svidenje!' Med zvonjenjem kaznilniškega zvonca, ki je naznanjal grešnikovo smrt z glasnimi udarci, je padla sekira in Haarmannova glava je odletela. Navzoči so molili očenaš, nato pa so položili truplo v rakev.

Poročila pravijo, da je bil zverinski

morilec do zadnjega izredno hladnokrvn ter da je sprejel vesti o svojem koncu brez vznemirjenja. Ko so mu povedali, kaj ga čaka, je izjavil, da mu bo pot na morišče sicer težka, dodal pa je, da vé, da je kazen zaslužil. Nato je napisal vlogo na sodišče, v katerem je prosil sodno oblast, naj pospeši njegovo zadevo.

Zadnje dni pred smrtjo ni izrazil Haarmann nobenih posebnih želj. Obnašal se je naravnost vzorno. Psihijatri razlagajo to s posebnimi vrstami blaznosti, ki se ga je lotila predno je končal pod sekuro.

Papeška reklama

Rimski listi se na dolgo in široko bavijo z nenavadno dogodivščino, ki se je te dni pripletala v vatikanski cerkvi. Nekemu cerkovniku v cerkvi sv. Petra se je pred dnevi predstavil mož, ki je želel pritrčiti novo svečo na grob papeža Pija X. Dohod k grobu pa je bil zaprt. Radi tega je tulil izročil svečo cerkovniku ter ga prosil, naj jo zanesljivo pritrči v svečnik Pija X. poleg groba in naj jo takoj prižge. Naslednjega jutra se je podal cerkovnik res k grobu. Držal je v rokah svečo in ko jo je hotel prižgati je zaslišal svarilen klic: 'Ne prižgati!' Menil je sprva, da ga vara uho in je hotel vseno izpolniti ukaz gosta. Tedaj pa se je še enkrat ponovil klic: 'Ne prižgati!' Cerkovnik se je prestrašil, pustil je svečo na licu mesta ter jo urnih nog pobrskal v zakrstitjo, kjer je pripovedoval zgodbo nekemu tovarišu. Ta se je odpravil z njim k grobu in je razrezal svečo na kose. Izkazalo se je, da je bila sveča v notranjosti votla in nabita s smodnikom. Če bi bil cerkovnik svečo prižgal, bi bila ta eksplozivna in njegovih rokah ter ga najmanj osmrdila, če ne celo raztrgala.

O tem čudežnem dogodku pišejo danes vsi rimski listi ter pripominjajo, da je preprečil katastrofo le svarilen glas pokojnega papeža Pija X. Pavež in njegovi ljudje se seveda temu smejejo, ker vedo dobro, da je vse skupaj samo rafinirana spekulacija, s katero si deli Vatikani letos ob svetem letu reklamo, da bi privabil v Rim čim več tujcev.

Velikonotezni zločinec

Gerald Chapman, največji zločinec Amerike, je bil te dni obsojen na smrt. Za seboj ima življenje, burno in bogato na raznih dogodivščinah in polno najpogostejših zločinov. Sedaj bo prejel svojo zasluženo kazno.

Naravnost slaven je postal Chapman rop poštnega voza, iz katerega je ukradel lepe milijončke. Da bi v miru užival sadove svojega globoko zasnovanega podjetja, se je umaknil v najelegančnejši del New Yorka, kjer je živel pod imenom 'grof Cramercy-Square' z lepoticami, ki se ji ni niti sanjalo, kak zločinec je njen prijatelj. Imel je dragocen avtomobil, šofer pa je bil njegov zaupnik. Chapman je od časa do časa izginjal, da si preskrbi nova sredstva za svoje potratno življenje.

Nekoč je ustavil 'kralji ameriških banditov' pri lapovih Niagare ekspresni vlak in ukradel iz poštnega voza več tisoč dolarjev. Policija mu je bila dolgo časa za petami, pa vedno zaman. Končno se je posrečilo prebrisnemu detektivu, ki se je sam izdal za zločinca, pridobiti si zaupanje šoferja. Z močnim oddelkom policije je vdrl detektiv v Chapmanovo stanovanje in ga aretirali. Vendar ni vzdržal prebrisani zločinec dolgo v jetnišnici v Atlanti. S pomočjo tovarišev je pobegnil iz zaporja, vendar je bil pri tem težko ranjen. Prepeljali so ga v jetniško bolnišnico, iz katere pa je takoj ušel, ko so ga za silo ozdravili.

Ni čuda, da je postal ta zločinec, ki je imel pri svojih nečednih poslih upravne poveljske sredo, sčasoma celo slaven in so ga hudovalci naravnost oboževali. Eno njegovih zadnjih činov je bilo izropanje jeklene predalca v New Britanu, pri čemer je ustrelil enega redarja.

Prebrisan pustolovec

Neobičajno kariero je napravil neki slepar, kateremu se danes oblasti ne vedo pravega imena. Mož je v rokah montrealskega redarstva. Pravi, da je po poklicu bankir in da se piše Grav. Rodom je slepar iz Poljske, toda angleškega jezika se je navedil najbrže v kaki angleški kaznilnici.

Lani se je pojavil v Pragi neki Harry William Gray, lastnik istoimene bogate ameriške tvrdke. To je bil naš montrealski ujetnik, kateremu se je posrečilo spraviti v praške liste vest o svojem bajeslovnem bogastvu. Na podlagi časopisne vesti je dobil slepar važno koncesijo. S tem je dosegel še nekaj drugega. Njega bogata vdova se je začela zanimati zanj ter je kmalu stopila s sleparjem v zakon. Gray je živel v Pragi več mesecev. Osleparil je več praških denarnih zavodov za masne vsote ter je zvalil na svoj led celo praško vlado. Z njo se je pozajal 'na oboje' o cenitve življenjskih potrebščin. Obetal je namreč vladi velik dolarski kredit ter je hotel v zameno za to uslugi kupiti vse velike mlinske v češkoslovaški republiki. Poleg Prage se je posrečilo Grayu v spretni manipulaciji pridobiti tudi češka mesta, predvsem Bratislavo in Cheb. V obeh krajih se je pustolovec predstavil za angleškega diplomata in ljudje so mu šli drage volje na roko. Toda Grayjeva kariera je bila koncem koncev zelo žalostna. Njegovega veselja na je zdaj konec v Montrealu, kjer ga je policija iztaknila in zaprla in kjer dela sedaj temeljito pokoro za svoje brezvestne sleparije.

× **Požar na Norveškem.** V Bergenu na Norveškem je na velik petek upepelil velik požar 16 poslopj, večinoma skladišča v pristanišču. Škoda znaša več milijonov norveških kron.

× **Prvo Fordovo letalo.** Pred par dnevi je napravil aeroplan 'Maiden Dearborna', prvo letalo iz tvornice Henryja Forda, v Združenih državah, svoj prvi poskusni polet. Je to dvokrovnik, napravljen ves iz duraluminja in urejen za prevažanje potnikov. Ford upa, da bo mogel v najkrajšem času dogotoviti sedem do osem letal tega tipa na dan.

× **Potres v Mehiki.** Angleški listi pišejo, da sta izbruh vulkana in strahovit potres skoraj popolnoma porušila mesto Sombreret.

× **Letalska nesreča.** Pri Leysdownu (Sheppey) je padlo pretekli teden na tla bojno letalo in se razbilo. Pilot je bil takoj mrt.

× **Pogrešan parnik.** Ze od 29. marca po grešajo ameriški parnik 'Arcturus', na čigar krovu se nahaja misla učenjak, ki so odšli v južni Atlantik, da preučijo živalsko v Atlantskem oceanu, posebno pa zagonetno Sargasko morje. Vsi poskusi, priti z ladjo v brezlične stike so ponavljali. Zato smatrajo, da je parnik izgubljen.

× **Nadgradnji odkrit.** Neka ameriška družba je, kakor pišejo newyorški listi, kupila novo kemično prvo, ki je baje 180.000 krat bolj aktivna kot radij. Izumitelj snovi, kemik dr. Riol, jo nazivlje 'radna'. Nova snov je navzle bajni cen — ena unca stane pet milijonov dolarjev (300 milijonov dinarjev) — v praksi se vedno cenejša kot radij, ker je njena aktivnost neprimerno večja.

× **Madame Thebes II.** Ravno kar je izšel v Parizu nov kolektor 'aprorokije' madame Fraye, ki oznanja sveto kot naslednica slovite madame Thebes, kaj so to vse pripetilo prehodne mesece tega leta. Gospa Fraye se ne bavi tokrat s politiko, vendar pa z. c. tavila, da ne novo imeli vo ne, pač pa da homo živeli v strahu. Trije ali štiri veliki možje bodo nazkrat stopili na plan, možje, ki jih sedaj nihče ne pozna. Njeki na svetu bo kratka diktatura. Vse, kar se bo dogodilo, bo kratka, hitro in brez bolečin. In še nekaj, nikdar ne bodo ženske bolj ljubljene kot v svetem letu 1925. Kajti te leto bo prineslo veliko nezgod in neštevilno zakonolomov. Lepe izgleda za prihodnjih osera inacev nain torej nudi madame Fraye!

× **Zračni kino.** Londonski listi poročajo o novem rekordu. Pred par dnevi je bil posvečen prvi zračni kinematograf. Družba, ki oskrbuje zračni promet med Anglijo in kontinentom, je prišla na originalno misel, da bi svojim potnikom dajala med vožnjo

kinematografske predstave. Prvo letalo, ki je bilo opremljeno s zračnim kinom, je nastopilo vožnjo v Croydonu na Angleškem in napravilo najprej poskusni polet nad Londonom. Povabljeni gostje so imeli pri tem kinematografsko predstavo.

× **Večkratna zasnupjevalka.** Iz Nimesa na Francoskem poročajo, da je policija prišla mlado sobarico, ki je osumljena, da je zasnupila šest ljudi. Dognalo se je, da je zavedla v šestih službah, kjer se je nahajala, delodajalcem strihlin. Zrtve so vse kmalu umrle v strahovitih mukah.

× **Amundsen nastopil pot na severni tečaj.** Na veliki četrtki se je začela Amundsenova ekspedicija na severni tečaj. Skupaj s svojim spremljevalcem Američanom Elsworthom, ki financira podjetje, se je ukrcal v Tromsøju na Norveškem na transportno ladjo 'Fram', ki bo ostala na otoku Spitzbergu v Arktiku. Piloti z letali so

nahajajo na motorni ladji 'Hobbya'. Val znaki kažejo, da bo imela ekspedicija uspeh in da so bili določeni severni tečaj, seveda ne peš, ampak z aeroplanom.

× **Smrt slovitga pešca.** Te dni je umrl v Southamptonu na Angleškem znani angleški pešec Mark All, ki je v zadnjih 26 letih prepotoval per pedes apostolorum nad 300.000 kilometrov. Malo pred svojo smrtjo je dobil stavo v znesku nad 3000 funtov (900.000 Din). Še kot sedemdesetletnik je sprejel stavo, da bo v sedmih letih prehodil 100.000 kilometrov in se ves ta čas preživljal kot tehnik. Stavo je dobil. Še malo pred smrtjo je hodil Mark All vsak dan na velike razdalje na sprehod. Pokojnik angleški kralj Edvard se je zelo zanimal za Allovo čudna podjetja in ga trikrat sprejel v avdijenci, kjer mu je moral vsa svoja potovanja natančno popisati.

Usnutek novega inškega zakona

Razdelitev invalidov in višina invalidnine. — Dokladi na invalidnino. — Narodni invalidski fond.

Ministrstvo za socialno politiko je izdelalo definitivni usnutek novega invalidskega zakona, ki bo med prvimi predložen v odobritev Narodni skupščini. Zakon deli invalide v dve skupini. V prvo skupino spadajo oni, ki so v vojaški službi od dneva mobilizacije po preteku 6 tednov po demobilizaciji zadobili kako poškodbo ali si nakopali bolezen, ki je zmanjšala ali popolnoma uničila njihovo sposobnost za pridobitno delo; v drugo skupino na spado oni, ki so vršče vojaško dolžnost zadobili kako poškodbo ali bolezen v mirni dobi. Vse invalidske pravice se priznavajo vojakom, orožnikom, obmejnim četam, delavcem vojnih zavodov in njihovim starešinam, kakor tudi osebam, ki so pri zasledovanju, sponadit ali obrambi meje zadobile kako poškodbo ali si nakopale bolezen.

Država daje invalidom sledečo pomoč:

brezplačno zdravljenje v bolnicah, proteze in druga potrebna ortopedska sredstva, skrb za njihovo strokovno izobrazbo, posreduje za delo, deli podpore in posojila za ustanovitve samostojnega gospodarstva, izplačuje invalidnino, krije pogrebne stroške in skrb za dosmrtno vzdrževanje v invalidskih domovih v slučajih popolne nesposobnosti za delo. Nadalje predvideva osnutek podpore za člane rodbin padlih, umrlih ali pogrešanih vojakov.

Nadalje določa zakon ustanovitev

'Narodnega invalidskega fonda'

za podporo invalidskih gospodarskih in dobrodelnih organizacij. Ta fond bodo tvorile glavnice dosedanjih fondov za invalide, ki so obstojali v Srbiji. Črni gori in v ostalih prečasnih pokrajinah. V prvih treh letih bo v državnem proračunu določenih za ta fond letno 20 milijonov dinarjev, a kasneje po potrebi. Nadalje se bo stekal v ta fond čisti dobiček državne razredne loterije, 4 % od prodaje tobaka na dehelu in 1 % od prodaje na drobno, 5 % brutto — dohodkov od kinematograf, nadalje po 1 dinar od vsakega oglasa v časopisju, 1 % od čistega letnega dobička državnih Hipotekarne banke in Poštne hranilnice. Razen tega določa zakon še nekaj drugih virov. Minister za socialno politiko bo iz tega fonda določil vsako leto gotovo vsoto za posojila poljedelcem, obrtnikom in trgovcem, ki so invalidi, in sicer brez obresti ali pa z malenkostnimi obrestmi za daljšo dobo. Iz tega fonda bodo nadalje dobivali podporo tudi diaki — invalidi. Končno se bo iz tega fonda dajala odkupnina za invalidnino: lahki: 3000 Din, težki 4800 Din. Vsi ista izplača naenkrat bodisi v denariu, bodisi v zemlji ali drugem materialu.

Male prodajalnice tobaka se bodo oddale v prvi vrsti invalidom. Monopolska uprava bo dolžna 50 % dovoljenih novih prodajalnic tobaka oddati invalidom. Invalidi bodo imeli tudi brezplačno vožnjo, ako bodo uradno poklicani k raznim oblastem.

Invalidnina se deli na štiri kategorije, in sicer za lahke, težke, polne in pretežke invalide. Lahki so oni invalidi, pri katerih je sposobnost za pridobitno delo zmanjšana za 20 do 40 odstotkov, težki

invalidi 50 do 70 %, polni invalidi 80 do 100 %, pretežki pa so oni, kojih deložnost je zmanjšana za 100 % in jim je za življenje potrebna tuja pomoč in postrežba.

Višina invalidnine.

Navadni vojaki — lahki invalidi bodo dobivali letno invalidnino v znesku 480 dinarjev težki 1400 Din, polni 2800 Din in pretežki 4800 Din. Kaplariji bodo dobivali za 5 % višjo invalidnino, podnadniki za 15 % in naredniki za 25 %. Plače in pokojnine ne vplivajo na osebno invalidnino. Častniki in uradniki — invalidi, ki imajo pravico do pokojnine, bodo imeli pokojnino nastopne višje čine, oziroma skupine. Invalidnino nižji oficirji, kaplani in vojaški duhovniki bodo na račun invalidnine dobivali letno: lahki invalidi 1800 Din, težki 3600 Din, polni 4800 Din in pretežki 12000 Din. Invalidi — višji oficirji, kaplani in svečeniki bodo prejemali na invalidnino: lahki: 300 Din, težki 4800 Din, polni 6000 Din in pretežki 15.000 Din. Vsi ostali državni uradniki, ki niso rezervni oficirji, bodo prejemali invalidnino nižjih oficirjev po stopnji njihove nesposobnosti. Invalidnina se bo izplačevala istočasno s plačo, oziroma pokojnino in dokladami.

Pretežki invalidi, ki so slabi, slabotni in oni, ki so izgubili obe roki ali obe nogi in so popolnoma nesposobni za delo, bodo srečali v posebne invalidske domove, kjer bodo imeli do smrti vso potrebno oskrbo. Za časa vzdrževanja v invalidskih domovih bodo prejemali tretjino predpisane invalidnine. Ako pa stanujejo taki invalidi pri svojih rodbinah ali pri tretjih osebah, bodo prejemali, dokler se njih stanje ovent, ne zboljša, poleg invalidnine še posebno doklado v znesku 3600 Din letno. Siromašni invalidi, stari nad 60 let, bodo dobivali brez ozira na stanje njihove invalidnosti invalidnino polnih invalidov.

Težki in polni invalidi, ki so siromašni, a pretežki brez ozira na materialno stanje, bodo

Imeli še posebno doklade:

za zakonsko ženo, za vsako zakonsko ali nezakonsko dete šestino invalidnine. To pravico na doklade pa priznava zakon za otroke samo do dovršenega sedmega leta, preko te starosti pa samo za one otroke, ki redno obiskujejo šolo, kakor tudi za one, ki so povsem nesposobni za duševno ali ročno delo. Za vsakega roditelja, ako so stariši siromašni in nesposobni za delo, bodo prejemali težki, polni in pretežki invalidi, dokler so jim edini hranilci 240 Din letno. Aktivni, vpokojeni in rezervni oficirji, podoficirji in uradniki ne bodo prejemali rodbinskih dokladov po tem novem zakonu, ampak po posebnem zakonu za aktivne oficirje, podoficirje in ostale državne uradnike. Siromašne rodbine padlih, umrlih ali pogrešanih vojakov, kakor tudi siromašne rodbine polnih in pretežkih invalidov, bodo prejemale na ime invalidnine: Vdova brez otrok 50 % invalidnine polnega invalida, z enim otrokom 54 %, z dvema otrokoma 75 %, s tremi otroci 85 % in s štirimi ali več otroki celo invalidnino. Invalidske sirote (brez očeta in mater): Edina sirota prejema invalidnino, določeno za vdovo polnega invalida, ako na je sirota več, se invalidnina stopnoma povečuje. Za pogrebne stroške invalidov se bo izplačevala rodbinam umrlih invalidov trimesečna invalidnina polnega invalida.

oglasil zopet prvi kalin:

'In vrag je brat hudčev, le malo manjši je in rjav. Skrat je rdeč in zelenec je zelen in pa duš ne jesta tadv. strašita na rada in tudi kradata!'

In zopet so vsi umolknil. Čez nekaj časa pa pravi kos:

'Jaz se na dimnikarja nič ne bojim in pa kovača! Tadvta sta samo črna, pa sta oba človeka, le huda sta kakor so vsi ljudje. Pač pa se bojim čunčaja in Rezijana. Čunjar ima na hrbtu vrečo in nabira kose in vse ptiče vanjo, Rezijan pa krivo gleda in nože in škarje brus. S škarjami nam potem režejo perje, z noži pa glave!'

Jojo!

En sam vzdih je šel po vseh ptičnicah. Le kalin se je takoj osmelil in zopet začel:

'Pa tudi parkelj. Herodež in nusi so hudi. Parkelj je podoben hudču in vobira otroke, Herodež jih kolje in dela mast iz njih, nusi je na pianec in vse razbije. Herodež je kralj na Jutrovem, razbija je iz cikanske dežele doma!'

In so vsi globoko zamislili. Čez dolgo časa odpre kljunček slavec:

'Kakšen pa je strah?'

'Strah je zelo velik,' pravi kalin, 'zavij je v sivo rjuho in ves čas šumi in oha. Podoben mu je duh, samo da

Mate Marn:

Strahovi

(Ptičja zgodba.)

I.

Skozi dvoje oken je pokukala pomlad in vznemirila ptičnike. Kakor uročni so se zagledali proti šipam in čakali, kaj pride. Morda se prikaže svetel anđel in jim odpre kletke in okna in jih izpusti ven v zeleni gozd in na široko polje! Prhutnil je nestrono črni kos v lepo pobarvani tičnici in začival. Spomnil se je zeleneza bukovja in svobode, spomnil od daleč: kajti ni ga videl že leto dni. Zgrabil je kalin v drugi kalbici s kremplji in s kljunom za žico in kričal: ven, ven! Slavček na je sedel mirno v svoji celici in se ni niti prestopil. Zimske sanje je sanjal tudi še žolti kanarček nad oknom.

Okna pa so se preleni pomlad bolji in bolj odpirala — solnce je barvalo na tleh in na steni že jako velik kos svetlobe in v njegovih svetlih pramenih se je objestno in v neštevilnih drobcih kopaj sivi prah zatohle sobe. Sem od kostanov na je prihajalo žolenje rjavih svatov in celo na okno je prifrlovala prostost in pozdravila, pa je nezaupno in strahoma 'akoi zopet odletela in a

prve veje ježno kričala nazaj in drzno izživala.

Bolestno se je spreletaval kos po ozkem prostoru in se slepo zaletaval v stene: bolele so ga že peroti od udarcev in onemoglo je čivkal. In kalin je besnel od dne do dne luteje. Slavček in kanarček sta dvignila glave in začela prve vigradne zloge. Pomlad, pomlad, ali ne čuješ hrepenenja, ali ne vidiš trdne vere, ali ne čutiš otroškega zaupanja in zgoče ljubezni — o zelena pomlad, vrni, vrni prostost!

Solnce je metalo široko preprogo luči na tla in na zid in se smehljalo. Toda več ni moglo storiti zanje, nego da jim je iz usmiljenja pozlatilo vodo v skodelicah in konopljah in njih lečo — ječ odpreti pa jim ni moglo. In zohali so zlato zrnje kos, slavček in kanarček, le kalin ni zohal in ne pil, trdovratno je rval po žicah in srdito čivkal!

Zastonj! Zastonj!

II.

Kandidat Miro se že od božiča ni več nasmel. Ob nosu navzdol je divergentno dobil dve gubi, kakor jih imajo sestradani mučeniki v življenju vseh svetnikov, in na grivasti lobanji mu je začelo cvetiti pet sivih las. Nevola ga je prevzemala in skrb, zlasti

pa nevolja. Termin za izpizte se je bližal kakor požrešni lev, on pa je bil še vedno tako slabo oborožen! In pa druge nadloge!

Pozimi je bilo mraz — ufi! Zavijal se je v sukno in stiskal roke v žep in šklepetal z zobmi, ko je čenel pri skriptih in slišal biti enaisto in dvanaisto uro. Takrat se je tolažil s pomladjo. No, in zdaj je pomlad prišla! Pa je zopet vrag! Zunaj je svetlo, gorko solnce, tu pred njim pa Riva Romanov — naj ga! ... In je po hrvaško klel Naj bi počakala pomlad tja do junija!

In pa ta muzik Feliks! Klemp — klemp — klemp — venomer tišči svoje tenke kremplje v klavir in nos v notel! Čisto nič obzirnosti ne poznao ljudje! Saj bi se moral vendar že davno utruditi in enkrat nehati — on na kar po tri, štiri ure! Pa ko bi vsaj kaka viža bila, polka ali valček, ne bi nič rekel, bi se vsaj malo oddahnil, pa je to tako znanikerno praskanje, da je več ko jasno, da to revče niti not ne pozna!

Pa z Mikužem, z gospodarjem je križ! Res sta stara znanca še z gimnazije, pa je Mikuž velika izguba! Oženjen je že tri leta, pa je babnico spodil — in kaj pomaka, če njeka samera sicer ponavadi ni doma, ko na včasih zvečer privleče na dom kar po dva, tri žen-

ščure kakor Turek in ni potem zaradi smeha in vpitja nobenega miru. In ni mogoče niti študirati niti spati! In pa tako drhal ptičev je kupil!

'Pa jim ti dajaj konoplje in vode,' mu reče vselej, ko odhaja. Seveda, on naj krmi te njegove vrabce, da mu bodo še bolj kričali, le zakaj mu ni rekel, naj nakrmi še muzika Feliksa, da mu bo prišel brenkat prav na uho!

'Strašno je to! Prav gotovo bom na del pri izpitu!'

In da bodo tega krivi ptiči, Mikuž in pa Feliks! Toda če pada, jim bo že posvetil!

III.

'Ali se ti kaj bojiš?' vpraša nekega dne slavček skozi špranjo kalina.

'Nikogar se ne bojim! Ne hudčica, ne vraga, ne škrata in ne zelenca, — tudi hudobca ne!' reče kalin in streže za mrežo.

'Slišal sem,' reče kos, 'da je hudčič črn, jezik in oči ima iz ognja, na glavi ima goveje roge, rep ima kravlj, noge pa konjske in strašno tuli in vse pože kar vidi. Najraje pa je duše, sem slišal od otrok.'

'Kaj pa je to: duša?' vpraša plaho kanarček.

'Duše so bele in plavajo po nebu, in so nekaj časa vsi molčali. Pa se

Gospodarstvo

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (16. t. m.) Turščica: sremska, maj, 20 vagonov 187-50; baška, maj-junij, 195. Moka: krušna po vzorcu, 14 vagonov 475. Tendence nespremenjena. Zaradi prazničnih velikonočnih praznikov bo naslednja borza šeje dne 21. aprila.

Mariborski trg (15. t. m.) Cene: Meso: goveje I. 20, II. 16-17,50, III. 15, teletina I. 20-22,50, II. 17,50, svinjsko 15,30, salo 25-30, mast 30-35, prekajeno meso 25-34, šunka 38-40, kozličje meso 25, krakovske klobase 34-40, brumšviške 20-25, safalade 28-32, hrenovke 34-38, kranjske klobase 34-40 Din, vse po 1 kg. Koze: konjske 175 Din komad, goveje 15-17, teletine 28, svinjske 8 Din po 1 kg, gornje usnje 110-130, podplati 70-90 Din za kg. — Perotina: piščanec majhen 30, večji 35 kokoši 30-45, gosi 80-100, purani 75-140 Din za komad. Domači zajci: majhni 7,50-10, večji 15-40 Din za komad. Mlečni izdelki: mleko 3-3,50, smetana 13-16 Din za liter, sirovo maslo 55, kuhano 60, ementalški sir 125, polementalški 70-80, parmanzan 125 Din za 1 kg. Jajca: 0,75-1,25 Din komad. Sadje: jabolka sveža 3-8 Din za kg po kakovosti, suhe češnje 16-18 Din za kg, orehi 9-12, luščeni 35-40 Din za kg. Špecerije: sladoled: kava I. 70-80, II. 50-65, sladkor: v prahu 17, v kristalih 14,50-15, v kockah 16,50-17, kvas 35 Din za kg, riž 7-15 Din kg, namizno olje 25-30 Din liter. Žito: pšenica 4-4,50, rž 4,50, ječmen 4, oves 3,50, turščica 3,75-4, fižol 4-5, leča 10 Din kg. Mleviski izdelki: pšenična moka 0,00 7,50-8, 2 7,25-7,50, 3 7, 4 6,25, 5 7, 6 7,50, 7 8, 8 8,50, 9 9, 10 9,50, 11 10, 12 10,50, 13 11, 14 11,50, 15 12, 16 12,50, 17 13, 18 13,50, 19 14, 20 14,50, 21 15, 22 15,50, 23 16, 24 16,50, 25 17, 26 17,50, 27 18, 28 18,50, 29 19, 30 19,50, 31 20, 32 20,50, 33 21, 34 21,50, 35 22, 36 22,50, 37 23, 38 23,50, 39 24, 40 24,50, 41 25, 42 25,50, 43 26, 44 26,50, 45 27, 46 27,50, 47 28, 48 28,50, 49 29, 50 29,50, 51 30, 52 30,50, 53 31, 54 31,50, 55 32, 56 32,50, 57 33, 58 33,50, 59 34, 60 34,50, 61 35, 62 35,50, 63 36, 64 36,50, 65 37, 66 37,50, 67 38, 68 38,50, 69 39, 70 39,50, 71 40, 72 40,50, 73 41, 74 41,50, 75 42, 76 42,50, 77 43, 78 43,50, 79 44, 80 44,50, 81 45, 82 45,50, 83 46, 84 46,50, 85 47, 86 47,50, 87 48, 88 48,50, 89 49, 90 49,50, 91 50, 92 50,50, 93 51, 94 51,50, 95 52, 96 52,50, 97 53, 98 53,50, 99 54, 100 54,50, 101 55, 102 55,50, 103 56, 104 56,50, 105 57, 106 57,50, 107 58, 108 58,50, 109 59, 110 59,50, 111 60, 112 60,50, 113 61, 114 61,50, 115 62, 116 62,50, 117 63, 118 63,50, 119 64, 120 64,50, 121 65, 122 65,50, 123 66, 124 66,50, 125 67, 126 67,50, 127 68, 128 68,50, 129 69, 130 69,50, 131 70, 132 70,50, 133 71, 134 71,50, 135 72, 136 72,50, 137 73, 138 73,50, 139 74, 140 74,50, 141 75, 142 75,50, 143 76, 144 76,50, 145 77, 146 77,50, 147 78, 148 78,50, 149 79, 150 79,50, 151 80, 152 80,50, 153 81, 154 81,50, 155 82, 156 82,50, 157 83, 158 83,50, 159 84, 160 84,50, 161 85, 162 85,50, 163 86, 164 86,50, 165 87, 166 87,50, 167 88, 168 88,50, 169 89, 170 89,50, 171 90, 172 90,50, 173 91, 174 91,50, 175 92, 176 92,50, 177 93, 178 93,50, 179 94, 180 94,50, 181 95, 182 95,50, 183 96, 184 96,50, 185 97, 186 97,50, 187 98, 188 98,50, 189 99, 190 99,50, 191 100, 192 100,50, 193 101, 194 101,50, 195 102, 196 102,50, 197 103, 198 103,50, 199 104, 200 104,50, 201 105, 202 105,50, 203 106, 204 106,50, 205 107, 206 107,50, 207 108, 208 108,50, 209 109, 210 109,50, 211 110, 212 110,50, 213 111, 214 111,50, 215 112, 216 112,50, 217 113, 218 113,50, 219 114, 220 114,50, 221 115, 222 115,50, 223 116, 224 116,50, 225 117, 226 117,50, 227 118, 228 118,50, 229 119, 230 119,50, 231 120, 232 120,50, 233 121, 234 121,50, 235 122, 236 122,50, 237 123, 238 123,50, 239 124, 240 124,50, 241 125, 242 125,50, 243 126, 244 126,50, 245 127, 246 127,50, 247 128, 248 128,50, 249 129, 250 129,50, 251 130, 252 130,50, 253 131, 254 131,50, 255 132, 256 132,50, 257 133, 258 133,50, 259 134, 260 134,50, 261 135, 262 135,50, 263 136, 264 136,50, 265 137, 266 137,50, 267 138, 268 138,50, 269 139, 270 139,50, 271 140, 272 140,50, 273 141, 274 141,50, 275 142, 276 142,50, 277 143, 278 143,50, 279 144, 280 144,50, 281 145, 282 145,50, 283 146, 284 146,50, 285 147, 286 147,50, 287 148, 288 148,50, 289 149, 290 149,50, 291 150, 292 150,50, 293 151, 294 151,50, 295 152, 296 152,50, 297 153, 298 153,50, 299 154, 300 154,50, 301 155, 302 155,50, 303 156, 304 156,50, 305 157, 306 157,50, 307 158, 308 158,50, 309 159, 310 159,50, 311 160, 312 160,50, 313 161, 314 161,50, 315 162, 316 162,50, 317 163, 318 163,50, 319 164, 320 164,50, 321 165, 322 165,50, 323 166, 324 166,50, 325 167, 326 167,50, 327 168, 328 168,50, 329 169, 330 169,50, 331 170, 332 170,50, 333 171, 334 171,50, 335 172, 336 172,50, 337 173, 338 173,50, 339 174, 340 174,50, 341 175, 342 175,50, 343 176, 344 176,50, 345 177, 346 177,50, 347 178, 348 178,50, 349 179, 350 179,50, 351 180, 352 180,50, 353 181, 354 181,50, 355 182, 356 182,50, 357 183, 358 183,50, 359 184, 360 184,50, 361 185, 362 185,50, 363 186, 364 186,50, 365 187, 366 187,50, 367 188, 368 188,50, 369 189, 370 189,50, 371 190, 372 190,50, 373 191, 374 191,50, 375 192, 376 192,50, 377 193, 378 193,50, 379 194, 380 194,50, 381 195, 382 195,50, 383 196, 384 196,50, 385 197, 386 197,50, 387 198, 388 198,50, 389 199, 390 199,50, 391 200, 392 200,50, 393 201, 394 201,50, 395 202, 396 202,50, 397 203, 398 203,50, 399 204, 400 204,50, 401 205, 402 205,50, 403 206, 404 206,50, 405 207, 406 207,50, 407 208, 408 208,50, 409 209, 410 209,50, 411 210, 412 210,50, 413 211, 414 211,50, 415 212, 416 212,50, 417 213, 418 213,50, 419 214, 420 214,50, 421 215, 422 215,50, 423 216, 424 216,50, 425 217, 426 217,50, 427 218, 428 218,50, 429 219, 430 219,50, 431 220, 432 220,50, 433 221, 434 221,50, 435 222, 436 222,50, 437 223, 438 223,50, 439 224, 440 224,50, 441 225, 442 225,50, 443 226, 444 226,50, 445 227, 446 227,50, 447 228, 448 228,50, 449 229, 450 229,50, 451 230, 452 230,50, 453 231, 454 231,50, 455 232, 456 232,50, 457 233, 458 233,50, 459 234, 460 234,50, 461 235, 462 235,50, 463 236, 464 236,50, 465 237, 466 237,50, 467 238, 468 238,50, 469 239, 470 239,50, 471 240, 472 240,50, 473 241, 474 241,50, 475 242, 476 242,50, 477 243, 478 243,50, 479 244, 480 244,50, 481 245, 482 245,50, 483 246, 484 246,50, 485 247, 486 247,50, 487 248, 488 248,50, 489 249, 490 249,50, 491 250, 492 250,50, 493 251, 494 251,50, 495 252, 496 252,50, 497 253, 498 253,50, 499 254, 500 254,50, 501 255, 502 255,50, 503 256, 504 256,50, 505 257, 506 257,50, 507 258, 508 258,50, 509 259, 510 259,50, 511 260, 512 260,50, 513 261, 514 261,50, 515 262, 516 262,50, 517 263, 518 263,50, 519 264, 520 264,50, 521 265, 522 265,50, 523 266, 524 266,50, 525 267, 526 267,50, 527 268, 528 268,50, 529 269, 530 269,50, 531 270, 532 270,50, 533 271, 534 271,50, 535 272, 536 272,50, 537 273, 538 273,50, 539 274, 540 274,50, 541 275, 542 275,50, 543 276, 544 276,50, 545 277, 546 277,50, 547 278, 548 278,50, 549 279, 550 279,50, 551 280, 552 280,50, 553 281, 554 281,50, 555 282, 556 282,50, 557 283, 558 283,50, 559 284, 560 284,50, 561 285, 562 285,50, 563 286, 564 286,50, 565 287, 566 287,50, 567 288, 568 288,50, 569 289, 570 289,50, 571 290, 572 290,50, 573 291, 574 291,50, 575 292, 576 292,50, 577 293, 578 293,50, 579 294, 580 294,50, 581 295, 582 295,50, 583 296, 584 296,50, 585 297, 586 297,50, 587 298, 588 298,50, 589 299, 590 299,50, 591 300, 592 300,50, 593 301, 594 301,50, 595 302, 596 302,50, 597 303, 598 303,50, 599 304, 600 304,50, 601 305, 602 305,50, 603 306, 604 306,50, 605 307, 606 307,50, 607 308, 608 308,50, 609 309, 610 309,50, 611 310, 612 310,50, 613 311, 614 311,50, 615 312, 616 312,50, 617 313, 618 313,50, 619 314, 620 314,50, 621 315, 622 315,50, 623 316, 624 316,50, 625 317, 626 317,50, 627 318, 628 318,50, 629 319, 630 319,50, 631 320, 632 320,50, 633 321, 634 321,50, 635 322, 636 322,50, 637 323, 638 323,50, 639 324, 640 324,50, 641 325, 642 325,50, 643 326, 644 326,50, 645 327, 646 327,50, 647 328, 648 328,50, 649 329, 650 329,50, 651 330, 652 330,50, 653 331, 654 331,50, 655 332, 656 332,50, 657 333, 658 333,50, 659 334, 660 334,50, 661 335, 662 335,50, 663 336, 664 336,50, 665 337, 666 337,50, 667 338, 668 338,50, 669 339, 670 339,50, 671 340, 672 340,50, 673 341, 674 341,50, 675 342, 676 342,50, 677 343, 678 343,50, 679 344, 680 344,50, 681 345, 682 345,50, 683 346, 684 346,50, 685 347, 686 347,50, 687 348, 688 348,50, 689 349, 690 349,50, 691 350, 692 350,50, 693 351, 694 351,50, 695 352, 696 352,50, 697 353, 698 353,50, 699 354, 700 354,50, 701 355, 702 355,50, 703 356, 704 356,50, 705 357, 706 357,50, 707 358, 708 358,50, 709 359, 710 359,50, 711 360, 712 360,50, 713 361, 714 361,50, 715 362, 716 362,50, 717 363, 718 363,50, 719 364, 720 364,50, 721 365, 722 365,50, 723 366, 724 366,50, 725 367, 726 367,50, 727 368, 728 368,50, 729 369, 730 369,50, 731 370, 732 370,50, 733 371, 734 371,50, 735 372, 736 372,50, 737 373, 738 373,50, 739 374, 740 374,50, 741 375, 742 375,50, 743 376, 744 376,50, 745 377, 746 377,50, 747 378, 748 378,50, 749 379, 750 379,50, 751 380, 752 380,50, 753 381, 754 381,50, 755 382, 756 382,50, 757 383, 758 383,50, 759 384, 760 384,50, 761 385, 762 385,50, 763 386, 764 386,50, 765 387, 766 387,50, 767 388, 768 388,50, 769 389, 770 389,50, 771 390, 772 390,50, 773 391, 774 391,50, 775 392, 776 392,50, 777 393, 778 393,50, 779 394, 780 394,50, 781 395, 782 395,50, 783 396, 784 396,50, 785 397, 786 397,50, 787 398, 788 398,50, 789 399, 790 399,50, 791 400, 792 400,50, 793 401, 794 401,50, 795 402, 796 402,50, 797 403, 798 403,50, 799 404, 800 404,50, 801 405, 802 405,50, 803 406, 804 406,50, 805 407, 806 407,50, 807 408, 808 408,50, 809 409, 810 409,50, 811 410, 812 410,50, 813 411, 814 411,50, 815 412, 816 412,50, 817 413, 818 413,50, 819 414, 820 414,50, 821 415, 822 415,50, 823 416, 824 416,50, 825 417, 826 417,50, 827 418, 828 418,50, 829 419, 830 419,50, 831 420, 832 420,50, 833 421, 834 421,50, 835 422, 836 422,50, 837 423, 838 423,50, 839 424, 840 424,50, 841 425, 842 425,50, 843 426, 844 426,50, 845 427, 846 427,50, 847 428, 848 428,50, 849 429, 850 429,50, 851 430, 852 430,50, 853 431, 854 431,50, 855 432, 856 432,50, 857 433, 858 433,50, 859 434, 860 434,50, 861 435, 862 435,50, 863 436, 864 436,50, 865 437, 866 437,50, 867 438, 868 438,50, 869 439, 870 439,50, 871 440, 872 440,50, 873 441, 874 441,50, 875 442, 876 442,50, 877 443, 878 443,50, 879 444, 880 444,50, 881 445, 882 445,50, 883 446, 884 446,50, 885 447, 886 447,50, 887 448, 888 448,50, 889 449, 890 449,50, 891 450, 892 450,50, 893 451, 894 451,50, 895 452, 896 452,50, 897 453, 898 453,50, 899 454, 900 454,50, 901 455, 902 455,50, 903 456, 904 456,50, 905 457, 906 457,50, 907 458, 908 458,50, 909 459, 910 459,50, 911 460, 912 460,50, 913 461, 914 461,50, 915 462, 916 462,50, 917 463, 918 463,50, 919 464, 920 464,50, 921 465, 922 465,50, 923 466, 924 466,50, 925 467, 926 467,50, 927 468, 928 468,50, 929 469, 930 469,50, 931 470, 932 470,50, 933 471, 934 471,50, 935 472, 936 472,50, 937 473, 938 473,50, 939 474, 940 474,50, 941 475, 942 475,50, 943 476, 944 476,50, 945 477, 946 477,50, 947 478, 948 478,50, 949 479, 950 479,50, 951 480, 952 480,50, 953 481, 954 481,50, 955 482, 956 482,50, 957 483, 958 483,50, 959 484, 960 484,50, 961 485, 962 485,50, 963 486, 964 486,50, 965 487, 966 487,50, 967 488, 968 488,50, 969 489, 970 489,50, 971 490, 972 490,50, 973 491, 974 491,50, 975 492, 976 492,50, 977 493, 978 493,50, 979 494, 980 494,50, 981 495, 982 495,50, 983 496, 984 496,50, 985 497, 986 497,50, 987 498, 988 498,50, 989 499, 990 499,50, 991 500, 992 500,50, 993 501, 994 501,50, 995 502, 996 502,50, 997 503, 998 503,50, 999 504, 1000 504,50.

Dunajski svinski sejem (15. t. m.) Doga 9996 komadov. Iz Jugoslavije jih je bilo 700. Debele svinje so se podražile za 5 grošev pri kg. Notirajo za kg žive teže: debele svinje I. 2,30 — 2,40, srednjeteže 2,20 — 2,35, kmečke 2,15 — 2,40, stane 2,05 do 2,20, mesne 2 — 2,50 (izjemno 2,55) šilinga.

Dunajska borza za kmetijske produkte (15. t. m.) Na ameriških borzah so poskočili tečaj vsem predmetom razen rži. Zato beleži tudi dunajske tržišče večje cene, dasi promet še vedno ni posebno živahen. Notirajo za 100 kg v šilingih vključno blagovnoprometni davek brez carine: pšenica: domača 51 — 52, madžarska s Pustice 54,50 — 55, jugoslovska 54 — 55, Rosafé 52 — 52,50; rž: 49,50 — 51; ječmen: domači (nominelno) 45 — 49, pšenica 54,50 — 55, jugoslovska 54 — 55, Rosafé 52 — 52,50; rž: 49,50 — 51; ječmen: domači (nominelno) 45 — 49, pšenica 54,50 — 55, jugoslovska 54 — 55, madžarska 83,50 — 87, jugoslovska 83,50 do 86 šilingov.

Redna revizija kreditov Narodne banke. Iz Beograda poročajo: Narodna banka je začela z redno letno revizijo svojih kreditov. Najprej se je začelo delo v podružnicah, nato pride na vrsto centrala. Posel je izvršen že v podružnicah v Velikem Bečkereku. Vrhu in Pančevu. V teh podružnicah se je reduciralo za 4 milijona kreditov. Sedaj so na vrsti podružnice Zagreb, Ljubljana, Varaždin, Maribor, Split in dalje podružnice Novo, Subotica, Niš, Šabac, Skoplje in Bitoli.

Ukredno stanje posevkov v naši kraljevini. Ministrstvo za kmetijstvo in vode je izdalo poročilo o stanju posevkov za mesec marec. V splošnem je bilo stanje ozimi in jarih posevkov v tem mesecu med dobrim in zelo dobrim. Posevki se ugodno razvijajo. Nastop mraza v marcu je ponekod uničil cvetoče sadno drevje.

Konkurz beografske Uvozne banke. Iz Beograda poročajo: Na zahtevo budimpeštanske tvornice «Orient» in majorja Save Stevanovića radi raznih dolgov se je razglasil nad Uvozno banko v Beogradu konkurz.

Velika železniška delavnica v Smederevu. Iz Beograda poročajo: Prometno ministrstvo je oddalo strokovno komisijo v Smederevo k nadziranju montažiranja strojev.

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSOREAU)

118

Bussy je obstal trenutek miren, kakor da ga je prevzel glasni, srce parajoči krik, katerega je presunljivo zagnala Diana in se vrgla svojemu dragemu okrog vratu. Mož s krin-

ko je napravil znak, in negovi trije drugovi so stopili korak naprej z balkona proti sobi. Bussy s kratko kretnjo levico odrine Diano od sebe in z desnico pograblji za meč, ki je ležal na mizi. Svoje protivnike je pri tem neprestano pozorno gledal.

«Naprej!» pravi glas moškega s krinko. «Naprej, moji dragi, saj on je že na pol mrtve strahu!»

«Vraš se, nikdar se ne bojim!» odvrne Bussy mirno.

Diana hoče iznova skočiti k njemu, ali on ji napravi z levico odločno kretnjo in reče: «Nikar, gospa, sicer me boste ovirali in povzročili mojo smrt!» Na te besede je Diana pokorno odstopila, uvidevši, da mu najbolj pomaga, ako se mu brezpopojno pokori. «Aha», se oglasi mož s krinko, «to je zares Bussy. Ej, ej, zares, kako izvrsten prijatelj!»

Bussy ne odgovori, marveč se kratko ozre okrog sebe, da presodi z očesom prostor in vsa sredstva bolje obrambe.

«Izvedel je,» se oglasi zopet mož s krinko, «da je soprog odsojen, in še celo na dan pred tako resnim dvobojem prihaja, da teši njegovo ženo, ki je sama. Zares, izvrsten prijatelj!» «Aha, to ste vi, gospod de Monsoreau!» pravi še vedno

mirno Bussy. «Dajte, odložite krinko, saj itak vem, s kakšnim lopovom imam posla!»

Monsoreau zares odvrže krinko. Diana zavrisne.

«Končajva, gospod!» pravi Bussy. «Nimam rad bočnih razgovorov.»

Monsoreau se samo zlobno nasmeši, Diana zadrhti pri tem pogledu, Bussy se pa razljuti. «Hej, stran od tod prostora!» klikne.

«Kako, prostora?» vpraša Monsoreau. «Ali niste tako rekli?»

«Nego, seveda! Prostora, da križamo meče. Daleč imam domov, in skoro se mi mudi!»

«Prišli ste sem kaj na počitek, gospod, in našli ga boste!» Ta hip sta se pojavila še dva druga pajdaša Monsoreauova na balkonu, da je sovražnikov bilo že šest. Oba nova došleca sta se postavila k tovarišem. «Šest!» vikne Bussy. «Kje so pa drugi?»

«Zunaj pred vratmi čakajo!» odgovori mirno nadlovec. Diana je padla na kolena in zaječala, Bussy jo pogleda, potem se obrne k Monsoreauu in pravi: «Gospod, veste, da sem človek časti.» «Potrjujem,» odgovori Monsoreau, «in moja žena je tudi nedolžna.» «Dobro, gospod,» pravi Bussy, «to je hud poper, ali zaslužen, in bo tudi zajedno plačan z drugim dolgom. Ali ker sem se za jutri zavezal četvorici plemičev, ki imajo prednost pred vami, vas prosim, da mi dovolite, da odpravim najprej njih, potem vam pa dajem besedo, da se vam postavitim, kjer koli in kadarkoli hočete, makar takoj jutri popoldne.»

Monsoreau samo zmaje z rameni, potem se obrne k svojim najemnikom in pravi: «Naprej, hrabri moji, na delo!» «A tako?» vpraša Bussy. «To torej ni dvoboj, ampak naveden umor.» «Sedaj šele razumete!» se zakrohota Monsoreau. «Vidim, vidim, ali zdi se, da se nisem motil samo jaz, morda tudi vi. Sicer pa, ali ste kaj pomislili na vojvodo Anžovskega, ki bo nekoliko nejevoljen, če izve...?» «Pa ravno on me je poslal!» mirno pojasnjuje vrhovni lovec.

Bussy se sedaj zgrozi, Diana pa z vzdihom pogleda proti nebu. In pogled njen je kakor pogled ranjene košute, pogled naglo bolj groze.

«V tem slučaju se zanašam na sebe. Drži se hrabro, junake!»

In s strahovito kretnjo preide sam v napad, ali kot pravi vojak, s taktiko. Najprej prevrne klečalo, potegne k sebi mizo in napravi tako v trenutku za sebe in za Diano pravcato majhno trdnjavo. Ta hip počti strel, namenjen njemu, ali kroglja udari v les klečala. Bussy skoči izza mize h kredenci in jo s silo vepira prevrne ter tako pojača svojo trdnjavo. Diana, ki je bila zaščitena za kredenco, je klečala in v skrajnem obupu molila. Čutila je, da je to edino sredstvo, ki bi ji moglo pomagati.

Bussy vrže pogled na Diano, potem pogleda nasprotnika in vikne: «Hej, naprej sedaj, plačanci. Ali pazite, moj meč bode!»

Primorani od svojega gospodarja Monsoreaua se so plačniki zagnali, ali oklevajoč, ker so se bali strašnega junaka. Eden njih je posegel z roko po klečalu, ali napadenec meč šine z ostrino po roki in mu jo razpara od pesti do rame. Ranjenec glasno viče in se umakne nazaj na balkon, kjer se sede. Bussy je pričakal napadalce nekoliko sklonjen, sijočih oči, kakor opasen tiger. Ta hip zasliši korake pri vratih, in razume, da je to napad za hrbtom. Skoči in hoče potegniti zapah, ali vrata so se že odprla in mlad mož se pojavi na njih

in voščil mirno «Dober večer!» Glas je znan. Zares, Remyjev je, Bussy veselo pogleda nenadejano pomoč ali na pragu stoji Saint Luc. «Hej,» vikne Bussy. «Monsoreau, sedaj pa kar nazaj. Mislili ste mene, pa kar pojdite, da ne bomo mi vas!»

«Trojica semkaj!» vikne Monsoreau mesto odgovora.

Trije novi oboroženci se pojavijo na balkonu.

«Hej, pa to je cela vojska!» vikne Bussy.

«Bog, ohrani ga, čuvaj ga!» molji Diana. «Nesrečnica!» se zadere Monsoreau in hoče planiti nad njo. Bussy zapazi to kretnjo. Kakor tiger skoči čez mizo, njegov meč se križa z Monsoreauovim, ga odbije in sune v grlo, ali oddaljenost je prevelika, Monsoreau se je nagnil nazaj, konica Bussyjevega meča mu je le razparala kožo na vratu. Šest mož sedaj nenkrat navali na Bussyja. Prvi pade prvi hip. «Naprej!» klikne tudi Remy. «Ne, ne naprej,» vikne Bussy, «vzemi Diano in odnesi jo!» Monsoreau zaurla kakor volk v pasti, pograblji pištolo in jo nameri proti novemu bojevniku. Bussy pa ponovi Remyjev ukaz: «Vzemi jo in odnesi jo. Tebi jo izročam!» «Pridite, gospa!» pravi Remy Diani. «Ne, ne, ne ostavim ga nikdar, prisegla sem!» se brani ona. «Bussy, semkaj, na pomoč!» «Idi, idi, jaz ti sledim!» jo on pomiri. Scena se je vršila z bliskovito naglico. «Da, sledil ji boš, tako je!» urliče iznova Monsoreau. Pok zagrmi. Bussy zapazi, da je Remy stopil še korak, se zamajal in sedel k Diani na tla. Bussy krične, ali odgovori: «Nič, nič, gospodar. Kroglja je zadela mene, gospa je nedotaknjena.» Trojica plane iznova nad Bussyja, s strani, ali Saint Luc prebode prvega, ostala dva se umakneta.

«Saint Luc, Saint Luc, prosim te, reši njo!» zaprosi Bussy. Saint Luc plane k Diani, vzame jo na roke, plane skozi vrata, izigne. «Semkaj, semkaj, ljudje s stopnic!» viče Monsoreau. — «O, bedak in podlež!» vikne mu Bussy — plane proti napadalcem — enega pobije s sunkom bodala v levici, drugega z ročajem meča po glavi, tretjega s konico meča v grlo. «Bežite, gospodar!» mu zašepče Remy. «Jaz... pred morilci?» Potem se nagne k Remyju in pravi: «Najprej treba rešiti njo. Kaj je pa tebi?» «Čuvajte sebe!» ga zaprosi Remy nujno. In zares je sedaj nova četvorica s stopnic prihrumela v sobo ter prešla v takojšen napad. Bussy je bil v sredi med dvema ognjema. Ali mislil je samo na Diano in je takoj sam planil proti novim napadalcem, ki niso pričakovali takega junaštva, se ustavili, in ta hip sta že dva padla, eden težko ranjen, drugi mrtve, zadet z mečem v srce. Sedaj se je približal tudi Monsoreau, in Bussy je skočil zopet za svojo trdnjavo, ali prsobran.

«Zaklenite vrata!» vpilje nadlovec. «Sedaj ga imamo!» Remy se je tačas privlekel do Bussyja in ga skušal pomagati ščititi s svojim telesom. Bussy se je napel, naslonil s hrbtom ob zid, prožil konico okrvavljene meča od sebe in se razgledal. Od vseh strani preti pogin. Sedem jih leži na tleh v krvi, devet jih je v napadu, videli in zavohali so kri, bestija je v njih vzbujena... Bussy jih je preštel z enim pogledom.

Videl je napad te devetorice, katere goni Monsoreau, deseti, katerega še ni niti štel. In razumel je, da prihaja iz ožadi sope proti njemu gotova smrt. Ker pa zares ni nikdar poznal strahu, si je samo zašepetal: «Petorico bom še ubil, oni štirje ostanki bodo potem mene...» In okrog levice si omota plašč, da mu služi za ščit, potem skoči v sredino sobe, kakor da je njega nedostojno, da se brani ob steni kakor vever ob hrastu proti čredi psov, in z mečem zavilati okrog sebe v strašnem krogu. Trije napadalci so ranjeni. Njegova levica pa je parirala okrog dvajset sunkov ali udarcev in plašč je skoraj ves izsekan, tudi roka že ranjena in mokra.

«Jutrov» roman

LUCIFER

katerega ekocinskih napela vsobina, prepletena v lastniščini zapletljivi od začetka do konca, ki prinaša navdušenemu čitatelju a interesantnim razmišljanjem vsak hip presenečenja, ki mu je sliki razočaranje in konstantna isca zopet presenečenje tako, da so čitatelji nestrno pričakovali vsako nadaljevanje romana, je isel in se dobiva pri upravi «Jutra» v Ljubljani.

Vsi ki so ga čitali in oni, ki niso imeli te prilike, naj si ga takoj naroče za domače knjižnice.

30lj zabavati Vas more nobena knjiga! Vezana stane ... 55 Din Broširana pa ... 45 Din

Roman

Uleuspiegel in

Lam Dobrin

Junaka veselilaka iz dežele Flanderske.

Stane broš. Din 60.— vez. Din 70.— brez pošline. Napredaj v knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica 54. (Nasproti gl. pošte.)

Modistka

Z. Gorjanc & Co.

Ljubljana, St. Petra c. 27 poleg hotela Trainik

priporočajo svoje velikozalogo vsakovrstnih

ne/moderne/ših

damskih klobukov

in slamičkov

Sprejema slamičnike v prekrjevanju ter vsa popravila. Zaloge

Spaterie oblik

Postrežba točna

Cene najnižje

164a

Pisalne stroje

novi in rabljene, najcenejše pri 32.-vii

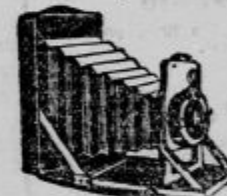
L. BARAGA, LJUBLJANA, Štefanova ulica št. 6/L. Telefon št. 990.

Automobili

za potnike francoske znamke Citroen 2 sedežni francoskih frankov 13.200. 3 sedežni francoskih frankov 14.250. poraba bencina 5 l na 100 km takoj dobavni iz zaloge pri

JUGO-AUTO Ljubljana Duna'ska cesta 36

PERUTZ, KODAK, AGFA, HAUFF-

ploteže in filma, daljeblimosa, Satran, Kodak, vse foto-potrebnice in fotografske aparate. Pirmen, Costes, Kodak 030" je od 160 Din naprej ima stalno v zalogi drogerija Anton Kauc sinova Ljubljana, Židovska ulica 1. Zahvaljuje centil! 1078-a

Majhno posestvo

za takojšnjo vselitev z vrtom in hlevom v okrajih št. Vid nad Ljubljano, Medvode, Zalog ali Domžale kupim. Popis in ceno takoj na upravo «Jutra» pod «Mali dom».

Javna dražba

se vrši 17. aprila 1925 ob 9. uri in eventualno tudi 18. aprila 1925 v

Jeranovi ulici št. 13 in na Opekarski cesti števil. 31.

Prodajali se bodo sledeči predmeti: 1 pisalni stroj, 1 blagajna, pisarniška oprema, opet, vozovi, razno orodje in priprave za tesarsko obrt, hrastovi hlodi, razni les, prodajalniška oprema, sani, različno železo in žica, poljsko orodje, je, teno, lesene šape, 1 par težkih konj s opremo, komati in tako dalje.

Vsem,

ki hočejo dobro kavo piti, priporočamo izvrstno našo pravo domačo Kolinsko cikorkijo.

Prevodna literatura

v založbi

Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Anatole France-Debeljak, Pingvinski otok. Broš. Din 18.—, vez. Din 24.—, pošt. Din 1.50

Andrejev-Vidmar, Plat zvona. Broš. Din 14.—, vez. Din 20.—, pošt. Din 1.50

Andrejev-Vidmar, Povest o sedmih obešenih. Broš. Din 16.—, vez. Din 22.—, pošt. Din 1.50

Barbusse-Debeljak, Ogenj. Broš. Din 30.—, vez. Din 38.—, pošt. Din 2.50

Bartošek, Moderna družba in cerkev. Din 5.—, pošt. 50 p.

Cervantes-Sorli, Tri novele. Broš. Din 10.—, vez. Din 16.—, pošt. 1.25

VI. Corović, Rasa in vera v srbski prošlosti. Broš. Din 7.—, pošt. 50 p. več.

Coster-Debeljak, Uleuspiegel. Roman. Broš. Din 60.—, vez. Din 70.—, pošt. Din 3.—

A. Čehov, Sosedje in druge novele. Broš. Din 10.—, vez. Din 16.—, pošt. Din 1.25

Čika Jova Zmaj - Gradnik, Kalamandrija. Otrške pesmi. Vez. Din 12.—, pošt. Din 1.—

Čika Jova Zmaj - Gradnik, Pisani oblaki. Vez. 14.—, pošt. Din 1.—

Dokumenti o jadranskem vprašanju. Broš. Din 7.—, pošt. Din 1.25

Dostojevski-Levstik, Boš. Roman. Broš. Din 40.—, vez. Din 52.—, pošt. Din 4.—

Filip Dominik - Bradač, Kako so se vrati ženili. S slikami. Broš. Din 35.—, vez. Din 35.—, pošt. 1.50

Fogazzaro-Budal, Svetnik. Broš. Din 64.—, vez. Din 72.—, pošt. Din 2.50

Goncourt-Buddi, Dekle Eliza. Roman. Broš. Din 12.—, vez. Din 18.—, pošt. Din 1.25

Hobhouse, Liberalizem. Din 30.—, pošt. Din 1.50

Hurban Vajanski-Fr. Albrecht, Leteče senice. Broš. Din 22.—, vez. Din 28.—, pošt. Din 1.50

Ibsen-Mole, Gospa z morja. Broš. Din 18.—, vez. Din 24.—, pošt. Din 1.75

Nejedly, Smetana. Broš. Din 30.—, pošt. Din 1.—

Nušić-Govekar, Navaden človek. Šala v treh dejanjih. 10 oseb. Din 7.—, pošt. 75 p.

Nušić-Govekar, Narodni poslanec. Komedija. Broš. 18.—, pošt. 75 p.

Petrovič, Ploha. Vesela vaška igra v treh dejanjih. 8 oseb. Din 11.—, pošt. 75 p.

Puškin-Prijatelj, Kapetanova hči. Povest. Broš. Din 24.—, vez. Din 29.—, pošt. Din 1.25

Schönherr-Skrbinšek, Zemlja. Komedija v 3 dejanjih. Broš. Din 15.—, pošt. 75 p.

Shakespeareja dramatična dela. Prevod Oton Zupančič.

Sen kresne noči. Broš. Din 15.—, vez. Din 21.—, pošt. Din 1.25

Macbeth. Zaloigra. Broš. Din 15.—, vez. Din 21.—, pošt. Din 1.25

Othello. Zaloigra. Broš. Din 23.—, vez. Din 29.—, pošt. Din 1.25

Steniewicz-R. Molé, Z ognjem in mečem. Roman. Broš. Din 106.—, vez. Din 120.—, pošt. Din 5.50

Steniewicz-R. Molé, Potop. Roman. (Izhaja v snopičih.)

Stojanović, Kumanovska bitka. Broš. Din 30.—, pošt. Din 1.—

Střibný-Glonar, Simon Gregorčič. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—, pošt. Din 1.50

Strug-Mazi, Jutri. Broš. Din 12.—, vez. Din 18.—, pošt. Din 1.50

Svoboda-Govekar, Poslednji mož. Broš. Din 14.—, pošt. 75 p.

Štolba-Govekar, Stari grehi. Veselogra v treh dejanjih. 9 oseb. Din 8.—, pošt. 75 p.

Thoma, Lokalna železnica. Komedija v treh dejanjih. 15 oseb. Din 13.—, pošt. 75 p.

Zeyer-Bradač, Tri legende o razpolu. Din 20.—, pošt. Din 1.25 p.

Vse tu navedene knjige razpošilja

knjižarna TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani

Prešernova ulica števil. 54.

Najnovejši modeli

ravnokar došli v modnem salonu

Stuchly-Maške LJUBLJANA Židovska ulica 3

Cene nizke. - Preoblikanje in predelanje se izvršuje točno.

Hipotekarna banka

jugoslovanskih hranilnic

Brojari v Ljubljani

Telefon 173

(prej Kranjska deželna banka)

izvršuje vse bančne posle in transakcije

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju

ter daje vsakovrstne kredite in predujme. Nakup in prodaja valut in deviz.

Zahvala.

Ob priliki bridke izgube mojega edinega, nad vse ljubljene brata

Milana Pluta

urednika «Jutra» in rez. kapetana

izrekam tem potom naiiskrenejšo zahvalo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti ali mi na katerikoli način izrazili sočutje in sožale.

Posebno se zahvaljujem gospodu divizionarju tem. Stojanoviću, generaloma Živkoviću in Tiipkoviću, šefu gen. štaba, g. polkovniku Nedeljkoviću, ofic. zboru Dravske divizije, Dimitriju Jankoviću, ljublj. pododboru Udruženja rez. ofic. i ratnika, Društvu dobrovoljcev, Orjuni, stanovskim tovarišem pokojnika in sploh vsem ki so mu izkazali zadnjo čast in poklonili vence na njegov prerani grob.

Ljubljana-Rožna dolina, 16. aprila 1925.

Amalija Zorčič, roj. Plut